

ŽENE AMERISKIH VOJAKOV so dobile pravico, da smejo k svojim možem v inozemstvo. Gornje je slika par izmed njih, in njihovih otrok, na poti v Nemčijo.

Reakcija v Franciji porazila načrte za preuredbo republike

Socialisti in komunisti svojo prvo veliko bitko za uvedbo socializma izgubili. — Sredstva propagande še pod buržvazno kontrolo

Tretja francoska republika se je leta 1940 pod Hitlerjevimi navalom sesula in Francozi so se vpraševali, kaj je vzrok, da je njihovo državo tako zlahka porazil. Saj je njena armada slovela "za največjo na svetu" in njihova obrambna (Maginotova) črta ob nemški meji za nepremagljivo.

Gniloba buržvazije

Francija je bila v zvezi s svojo demokracijo že dolgo silno bolna država. Po prvi svetovni vojni si je nekaj časa lastila kontrolo nad Evropo, gradila na vzhodu "sanitarni kordon" proti Rusiji in doma pa živela v udobju. Njen politični sistem je bil okužen vsled obilice strank, prostuiranega velikega časopisja, njenih izdajalskih velebankirjev in pa njene buržvazije v splošnem, ki se je rajše opajala "s slavno francosko zgodovino" kakor pa da bi mislila na bodočnost. Tako sta ob njeni meji — zelo veliko po njeni zaslugi, zrasla Mussolini in Hitler.

"Slavna armada" bila hiša iz kart

Ko je končno Francija v zvezi apizanju morala v vojno, je njena armada počivala ob svoji "nepremagljivi črti", dokler ni Hitler opravil s Poljaki in je vdrila z Angleži vred tudi še po porazu Poljske. Kajti Hitlerju se ni mudilo in potreboval je v svoji armadi urediti še to in ono, predno je udaril. Ko pa je potem potisnil svojo sulico na zapad, so Francozi na svoje veliko presenečenje uvideli, da njihni generali — vsi do zadnjega reakcionarji — niso niti z daleč pripravljani na "tehnično" vojno in posledica je bila kapitulacija, Petain in Vichy. To je bil za tako ponosno državo, kakor je Francija strašen udarec in neizmerno ponižanje.

Podtalno gibanje rešilo čast državi

Ko je Francija kapitulirala, so bile Zed. države prve izmed sedanjih takozvanih združenih narodov, ki so poslale tja svoja poslanika in začele z novim apizanjem, seveda sedaj v namenu, da bi se vlada v Vichyju Hitlerju preveč ne podala. Potem je Washington nadaljeval z apizanjem v prid francoskih reakcionarnih generalov v Afriki. A med tem pa se je v Franciji sami ustanovilo gibanje, ki je bilo naravnost proti fašizmu in proti francoski reakciji. V njemu niso bili ne plemenitaši, ne francoska buržvazija, ne francoski kapitalisti, temveč samo francoski proletariati.

Boril se je sijajno, toda vsled 'Nadaljevanje na 3. strani.'

Premog v Zed. državah še vedno "velesila"

Predsednik Truman je minulo soboto v svojem poročilu dejal, da je stavka premogarjev katastrofa za deželo. In načelnik UNRRA, bivši newyorški župan LaGuardia pa je že prej poudarjal, da bo rešena akcija vsled pomanjkanja premoga silno trpela.

Stavka se je pričela 1. aprila. To je prva daljša stavka v ameriških premogovnikih, ki traja po vsi deželi. V prejšnjih so stavkali premogarji recimo v par distriktih, v drugih pa so delali noč in dan. In tako ni nikdar zmanjkalo premoga. Za stavkarje so zbirali v gotovini, živeli in obleko in ko se je borba le zavlekla, so organizatorji uni-jovali, premogarji pa preklanjali.

BORBA PO SVETU JE V RESNICI SAMO MED "LEVICO IN DESNICO"

Na prvomajskem shodu SP in SDF v Chicagu je neki mlad fant — član SP — dejal, da je borba v Evropi sedaj le še med socializmom in komunizmom. Ničesar ni bolj daleč od resnice kot taka trditve. In izreki jih lahko le še kakor prav neizkušeni ljudje, bodisi mladi, kakor stari. Toda v Evropi imajo o njih skorodabi lahko rekli — zaničljivo mnenje. Socialistična stranka v Franciji, v Italiji, delavska stranka na Angleškem, v Belgiji, Norveškem itd. so se vse že javno izrazile proti medvojnemu stališču Normana Thomasa ter njegovi skupini. Socialistični stvari v Zed. državah, še manj pa drugod po svetu, ni v ničemur koristil, vzlic svojim dobrim pacifističnim namenom.

V Franciji so se vršile minulo nedeljo volitve — ne med "socializmom in komunizmom", ampak med "desnico in levico". To so ugotovili in potrjujejo vsi reporterji ameriškega tiska v Parizu in vsi radio komentarci.

Enako v Italiji. In povsod na evropskem kontinentu.

Naj poroča o Jugoslaviji kdorkoli — očitno je, da se gre v nji samo med levico in desnico. Socialisti in komunisti v vseh teh deželah delujejo skupno v vsem in za vse, kar imajo skupnega v svojem programu. Zato je nastala rečenica, da se gre le med "desnico in levico", med "left and right".

Enako na Kitajskem. In tudi na Japonskem, v kolikor se ne izigrava levičarskega gibanja v korist reakcije, to je desnice, ki je od nas, namreč od Zed. držav vse preveč protežirana, čeprav ji general MacArthur tu pa tam zastavi pot.

V Belgiji, na Norveškem in kjerkoli še drugje je borba NE med "socializmom in komunizmom", ampak med onimi, ki hočejo obvarovati kapitalizem ter tistimi, ki so odločno zato, da se ga odpravi.

Borba je torej le med "levico" in "desnico", ki pa sicer še dolgo ne bo končana. Nadaljevala se bo do konca. Ni drugega izhoda, dokler levica ne zmaga.

ŽIDOVSKO VPRAŠANJE DELA LONDONU IN WASHINGTONU SILNE PREGLAVICE

Pred minulo vojno je bilo v Evropi okrog šest milijonov Židov. Sedaj jih je še okrog milijon, ki so skoro vsi brezdomci. Izmed ostalih pet milijonov jih je večinoma pokončil Hitler, mnogim se je posrečilo ubežati v Zed. države, v Mehiko, na Kubo, v Anglijo itd. V raznih taboriščih v angleški in v ameriški zoni okupirane Evrope jih je okrog pol milijona. Kam z njimi, to je vprašanje! Vsi žele, da se jih naj bi poslalo v Palestino in od tam pa se nadejajo priti po enih ali drugih ovinkih v Ameriko. In če ne, pa bo i tam dobro.

Palestina je glede židovstva sporna točka že od prve svetovne vojne. Takrat jo je angleška vlada svečano obljubila Židom, v povračilo za njihovo sodelovanje v vojni proti kajzerju. Kajti Židje v Nemčiji so bili tedaj povsem udomačeni, vplivni in imeli veliko finančnih zavodov, industrije ter drugega bogastva v svojih rokah.

Po prvi (svetovni) vojni se je angleška vlada v obljubi Židom premislila in jim dovolila v Palestino priseljevanje v zelo ome-

jnem številu. Arabe pa je tolažila, naj se nič ne boje, kajti njim bo dovoljeno ohraniti večino v vsakem slučaju. In res so bile izdane naredbe, ki v Palestini dovoljujejo le v ozkem pasu Židom kupovati posestva, v vsi ostali Palestini pa jih smejo Arabci prodajati edino Arabcem. Vzlic tem naredbam pa se je "sveta dežela" v zadnjih par desetletjih že jako "požidila".

Arabecev mohamedanske vere je v nji približno milijon. Židov nad pol milijona in kristjanov 125.000.

Palestina je "sveta dežela" vseh omenjenih treh ver in vse bi jo rade monopolizirale. Angleži so si jo vzeli v prejšnji vojni ter jo proglasili za protektorat, dokler je ne bi izročili Židom v upravo. Ali tiste obljube, kakor rečeno, niso nikdar izvršili. Palestina je v Sredozemlju zelo strateška točka. Skoz njo imajo angleške oljne družbe napeljane v pristanišča cevi, po katerih jim doteka olje iz bližnjega vzhoda. Ze iz tega razloga Angležem ni na tem, da bi Palestino kdaj dali Židom. Drug enako važen vzrok pa so Arabci.

Stavke so draga stvar, ampak kdo jih povzroča?

V Washingtonu so izračunali, da stane stavka premogarjev \$15.000.000 na dan. Še več pa od kar so bili tudi delavci na polju 'rdega premoga pozvani v stavko. Slednjih je 75.000. Premogarji izgube vsak dan na plači 4.000.000, pravi isto poročilo, dočim bodo znašale druge izgube vsled te stavke več sto milijonov milijonov dolarjev, ako stavka ne neha do 15. maja.

Mnoge izgube so nenadomestljive. Najmanj na škodi bodo urcogovniške družbe, ki pa so morale prvič v svoji zgodovini spoznati, da z delavci ne bodo mogle nikdar postopati tako kakor nekoč. Skebov si več ne upajo pošiljati v jame. In tolovajev, ki so jih pošiljali na stavkarje (v Penni "kozake", drugod šerife z deputiji, kompanijske "police", milico in končno še zvezno vojaštvo) je za enkrat konec. Nevarnost seveda je, da če se naš kapitalizem ne bo mogel ohraniti v sedanji obliki, to je, demokratično, se bo poslužil fašističnih sredstev še vse huje kakor pred leti.

Izgube v stavkah se računa vedno tamo v denarju. Kar je bilo v njih življenj izgubljenih, so bile v kapitalističnem tisku in v uradih v Washingtonu brez cene.

Isti vir v Washingtonu pravi, da so znašale izgube letos vsled stavk — najdaljša je bila pri General Morots — \$400.000.000 in da so v njih bili delavci najbolj prizadeti. To je lahko resnica, ampak bili bi še bolj, če ne bi imeli tega orožja v svojo obrambo pred izkoriščevalci.

Delodajalci namigujejo kongresnikom, da je čas misliti na preprečenje stavk. Namreč, da se naj jih bi prepovedalo in spreje na se prisilno reševalo. Ker je oblast v njihovih rokah, bi to bil za unije popolen poraz. Magnati dokazujejo s številkami, da ako delavci ne delajo, ne zaslужijo, torej ne plačajo dohodninskega davka zapravijo toliko manj v trgovinah kar je tudi izguba za vlado na davkih in produkcija v mnogih sorodnih obratih je ovirana torej nadaljne izgube!

Ampak nekega dne se bo ameriško delavstvo zavedlo in prevzelo industrijo v svoje roke. Seveda to bo socializem ampak drugega izhoda ni, če se hočemo izogniti stavkam, krizam, depresijam in drugim socialnim zlomom.

Dasi so oboji — Arabci in Židje, semitskega pokolenja, pa je med njimi versko sovraštvo tolikšno, da drug z drugim ne morejo izhajati.

Ker pa imajo Židje v Zed. državah velik vpliv, so izposlovali, da se je Anglija odločila imenovati skupno z ameriško vlado komisijo, ki naj preišče, koliko Židov iz Evrope se lahko izseli v Palestino. Po dolgem preiskovanju je izdala poročilo, v katerem pravi, da se naj jih takoj dopusti tja najmanj sto tisoč, toda Palestina naj bo v bodoče (Konec na 5. strani.)

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Vjačeslav Molotov je na konferenci vnanjih ministrov velike četvorice, ki zaseda v Parizu, dne 4. maja vprašal našega državnega tajnika Byrnese ter predstavnika angleške vlade Ernesta Bevena, čemu hočeta "kaznovati Jugoslavijo, ko je bila vendar naša zaveznica, in nagrajati Italijo, ki je bila v vojni proti nam in pustošila posebno po Sloveniji?" In to je zares vprašanje.

Jugoslovansko Primorje je bilo v prejšnji vojni s tajno pogodbo med zavezniki in vlado v Rimu podarjeno Italiji v nagrado, ker se je izneverila zavezništvu z Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Kdo ve, morda pa je bila takrat, ko so Rooseveltovi zaupniki izposlovali strmoglavljenje Mussolinija, dana Rimu slična ponudba? Namreč spet na račun jugoslovanskih krajev. Kajti Italija sama nima moči, da bi vzela jugoslovansko Primorje; dati ga ji moreta edino angleška in pa ameriška armada.

Državni tajnik Byrnes je Molotovu odvrnil, da Zed. države nimajo niti malo namena kaznovati Jugoslavijo, ako ji odrekajo Trst, kajti to je vendar italijansko mesto! Sicer pa dobi Jugoslavija Reko in pa precešen kos Julijske krajine, s katerim bo pridobila nad 300.000 prebivalcev. Na vsak način "je nekaj zadaj", sicer se bi ameriška vlada toliko ne prizadevala storiti Sloveniji krivico, kakršne bi ji pokojni Woodrow Wilson nikoli ne storil.

Edvard Kardelj je govoril zastopnikom velike četvorice prošil petek nad eno uro. Poročevalci časniških agencij AP, UP in ONA trdijo, da je zahteve Jugoslavije po Primorju zelo do-

bro zagovarjal, a prepričal ni nikogar, ker imajo gospodje diplomatje svoja mnenja zasidrana v bučah in bil bi čudež, če bi kdo izmed njih v čem odnehal Zanimivo je, ko en poročevalec omenja, da je vzel dve uri, predno so Krdeljev govor prevedli v angleščino in francoščino. Značilno zato, ker tisti poročevalec pravi, da je to pot Krdelj govoril v slovenščini.

V Franciji so socialisti in komunisti svojo bitko za socializem po ustavnih poti za enkrat izgubili. Pravi, da bodo še nadaljevali ustavno. Ampak to je odvisno tudi od nasprotnikov socializma, ki se radi poslužijo sile, kadar jim kdo pristriža privilegije.

Italijanski kralj se je sprizajnil z resnico, da on kralj nikdar več ne bo. Zadostuje mu lahko, da še vedno po dvorno živi, da ima po svetu nedotaknjene bančne vloge; in da v Italiji monarhistični duh ni zadušen. Priznanje zato gre ne toliko njemu in ne drugim fašistom v Italiji temveč ameriški in angleški vladi.

Kolumbovi vitezi, ki se ponasajo za eno izmed najjačjih takozvanih bratskih organizacij v Zed. državah, so priobčili v velikih dnevnikih široko deželo oglase v obrambo španskega fašista Franca. Zelo zanimivo, če se pomisli, da smo bili v vojni zato, da fašizem iztrobimo, kakor smo bili v prvi svetovni vojni radi tega, da "napravimo svet varnim za demokracijo."

Vodstvo Kolumbovih vitezov poudarja v oglaših v prid fašizmu v Španiji Rooseveltove obljube Francu, da se Zed. države ne bodo umešavale v notranje zadeve Španije, in da bodo spon-

LJUDSKA ZBORNICA, KI PA SO JI LJUDSKI INTERESI 99. BRIGA

Še nikoli ni bil ljudski pritisk na zvezni kongres tolikšen kot v minulih par tednih. Gre se zaradi kontrole nad cenami življenjskih potrebščin. Poročevalec CBS je minulo nedeljo v razpravi o "lobistih" dejal, da prejemajo poslanci na kupe pisem, v katerih jih volilci svare pred zmoto, kakršno so v nižji zbornici izvršili proti OPA.

Ampak dalj ameriško ljudstvo še ne zna iti.

Ameriški kapitalizem je sijajno organiziran. Ljudstvo pa prav nič, razen kolikor je delavstvo združeno v unijah. Kandidate mu postavijo privatni interesi. Do zadnjih predsedniških volitev so jih oni tudi financirali. To se pravi, plačali so jim volilno kampanjo. Delavstvo se je zavzelo za volilni boj in ga pod svojo firmo financiralo v veliki obliki samo dvakrat. Prvič leta 1924, ko je skušalo izvoliti za predsednika Roberta LaFolleta, in pa leta 1944, ko je posegel v volilni boj CIO. Toda ne v prid kakega res delavskega gibanja, ampak za izvolitev Roosevelta ter takih poslancev, ki bi njega podpirali. Bil je izvoljen in CIO si je lastil glavno zaslugo za zmago. Roosevelt je umrl in CIO je spoznal, da imamo sedaj Trumana in pa tako reakcionaren kongres kot še malokdaj. V njemu ne dominirajo poslanci in senatorji, ampak "lobisti", ki se mešajo med njimi. Zveza industrialcev, trgovska komora, velebankirji in druge multimilijonarske skupine imajo v Washingtonu politične mešetarje (lobiste), ki so plačani veliko boljše kot pa poslanci. In imajo denarja tudi zanje (za poslance), ako so pri volji glasovati tako, kakor prija privatnim interesom.

Naša demokracija je kapitalistična demokracija. PRVA BRIGA ji je ščitenje kapitalizma. Tako je bilo tudi ko je Roosevelt prevzel vlado. Brezposelni so dobili WPA, kapitalist pa subvencije. In ravnetelji njihovih korporacij so lahko vlekli tudi skozi vsa leta depresije od \$50.000 do \$500.000 na leto plače. Zajemali so po tisočakah z veliko žlico celo ravnatelj ban- krotiranih korporacij in to tudi še potem ko jih je Roosevelt opozoril, "da smo v veliki ekonomski krizi."

Ameriški kapitalizem je znova v negotovosti, a za dobički toliko požrešen, da se zaveda posledic. In z njim drvi v pogubo zvezni kongres in vse legislature. Katastrofa v takem razmerju je neizogibna. Ljudstvo pa je postalo brezbržno, ker je izgubilo vero v kapitalistično demokracijo, svoje pa si ne zna še ustvariti.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Fašizem se vrta in kljuje, da bi privilegiji ostali na krmilu

Dne prvega maja se je v Tokiu na Japonskem vršila prvomajska demonstracija socialistov in komunistov, kakršne se ni bilo v zgodovini japonskega cesarstva. V koliko je bila res ideološka, to je, manifestacija za socializem, o tem se mnenja križajo. Toda bila je proletarska slavnost in japonski fašisti ter drugi reakcionarji so jo razumeli za to kar je v resnici pomenila. Mala fašistična klika si je izbrala baš ta dan za atentat na MacArthurja. Ameriška tajna služba je o načrtu zanj izvedela in ga preprečila. Če se bi bil posrečil, bi padla krivda na komuniste, ali saj tako je bilo domnevano.

V Franciji se vrši preobrat. Edino fašizem jo lahko še "reši" pred socializacijo. In deluje zares, da ji zavre toke zdravega ekonomskega razvoja.

Na Angleskem se je delavska stranka odločila socializirati poleg premogovniške posebno jeklarsko industrijo. Churchill v imenu torijev rohani proti, a bo menda ostal le "glas vpiočega v puščavi". Skoda, da angleska delavska stranka ne gre s svojim programom bolj drastično naprej in posebno pa v svoji vnanji politiki, ki še vedno teče po torijskih koritih. Vzrok — vzrok pravijo, je odvisnost Anglije od Zed. držav. In tu pač nismo zato, da se bi podpiralo katerokoli vlado na svetu, ki stremi odpraviti kapitalizem.

V Italiji se fašisti spet odprto pojavljajo, in to veliko po krivdi zavezniške vojaške vlade. Naših in angleških vojaških poveljnikov, ki gospodarijo nad Italijo, je strah pred socialisti in komunisti, pa so se rajše družili z rojalisti in s hierarhijo, ter kajpada z bogataši, ki se boje za svoje privilegije.

Na Bavarskem, ki je pod ameriško vojaško upravo, je nastalo močno monarhistično gibanje, s pomočjo katoliške cerkve in posedujočega sloja, kar pomeni nič drugega kot nadaljevanje fašizma pod novo firmo. V angleški zoni Nemčije ni nič boljše.

V Grčiji tabori reakcija — seveda pod angleško zaščito. Na Kitajskem se skuša vzdržati Čiang Kaišek, ki prav gotovo ni demokrat in ne pristaja socializmu. Vzrok, da je še na površju, je pomoč, ki mu jo nudi skozi vsa leta ameriška vlada. Ampak naj si privilegiji še tako prizadevajo, da bi zastavili razvoj, ljudstva marširajo socializmu naproti.

Napori za podaljšanje življenja kapitalistični ekonomski uredbi

V Zed. državah kapitalistični sistem še prospera, a je vendar na trnju. V depresiji ga je rešil pokojni Roosevelt z največjo mujo, toda ozdraviti ga ni mogel. Sele ko je nastalo oboroževanje, in potem vojna, smo dobili "prosperiteto", kar je v vojnem času nekaj neverjetnega in je tudi nerazumljivo, čemu naj se bi kakemu ljudstvu le v vojni godilo boljše kot pa kdajkoli v mirnem času.

Ako bi vojne ne bilo, kdove, kako bi izvozili ameriški "free enterprise" iz depresije, ki je pogoltna vso deželo — s farmami in industrijo vred v stagnacijo! Vlada je posojevala in veliko izgubila, a do katastrofalnega poloma le ni prišlo. To je zasluga pokojnega Roosevelta, ki pa mu je ameriški kapitalizem še zmerom noče priznati.

Toda kaj bo, ko vojni profiti izginejo in pa vojni prihranki delavcev in farmerjev? Ekonomski veščaki smatrajo, da se nam ni bati hudega — namreč nove depresije, saj še kakih pet let ne. Pesimisti jamrajo, da nam prete polom že v prihodnjih treh letih.

Eric Johnston, ki je bil do nedavno predsednik ameriške trgovske komore (U. S. Chamber of Commerce), je na banketu magnatov ameriškega velebiznisa dne 2. maja dejal, da ima kapitalizem v tej deželi še bodočnost — toda pogojno, ako neha misliti samo na profit in začne delati tudi za splošni blagor.

Johnston ni radikalec, ker če bi bil, bi ne mogel nikdar postati načelnik trgovske komore. Ampak razume, da je na svetu tudi gibanje, ki ga imenujemo socializem, ali pa komunizem, in ve, da ta dva pokreta uspevata. Pred okrog letom dni je šel na obisk v Rusijo, da se na svoje oči prepriča, kako kolektivno gospodarstvo tam deluje. Ko se je vrnil, je bil on edini izmed svoje družbe, ki ni blatit sovjetskega sistema. Seveda, tudi hvalil ga ni. A naučil pa se je ob tej priliki, in tudi že prej, da je kolektivno gospodarstvo izvedljivo in ob enem boljše kot pa tak ekonomski sistem, ki mu je samo za dobičke, neglede na posledice.

V Sovjetski uniji se mu ni zdelo ničesar tako idealno, da se bi mu videlo boljše kot je naš "free enterprise". A je le uvidel, in potem tudi priznal, da kolektivna ekonomija lahko celo v najhujših težavah deluje bolj uspešno kakor pa ekonomija privatnega kapitalizma.

Pa je Johnston svojim multimilijonskim tovarišem dejal, da naj o tem razmišljajo, češ, sedaj je še čas! Namreč podaljšati življenje kapitalizmu. Toda le, če bo imel pred očmi kaj volje v dobrobit mase. Samo za dobičke, kakor doslej, pa so mu dnevi šteti. V Evropi ga ne bo več mogoče oteti, na Kitajskem se mu življenje s pomočjo Zed. držav podaljšuje, na Japonskem se ga bo pod MacArthurjevo vojaško vlado obvarovalo, v Nemčiji je v negotovosti in v latinski Ameriki se ga vzdržuje s fašističnimi metodami.

Skoda za ves svet, da v Zed. državah nimamo nikakršnega

PRI NEDAVNIH VOLITVAH NA JAPONSKEM so imele tudi ženske — prvič v zgodovini te dežele, volilno pravico, a glasovale so za konzervativce in tako se za demokracijo na Japonskem tudi po teh volitvah te obeta nič dobrega. To posebno poudarja moskovski tisk, ki smatra, da je ameriški vladi več za ohranitev kapitalističnega sistema na Japonskem kot pa za zgraditev demokracije v nji.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Na oblake zvoni...

Jutri, to je 3. maja t. l. (to pišem 2. maja), bo v Parizu zbrana četvorica ministrov zavezniških velesil — če smemo Francijo k njim prištevat — vendarle zaresno načela vprašanje Julijske krajine ter Trsta in tržaške luke.

Redkokdaj v življenju sem si tako od srca želela, da bi se v svojih slutnjah varala, kakor si želim prav to pot. In mislim, da sem v tem pogledu le ena od mnogih, ki jih trapi taisti strah. Sumim namreč, da je tržaško in morda tudi razmejitveno vprašanje v glavnem že rešeno, vsaj kar se zapadnih zaveznikov tiče.

Ne morem pozabiti Rooseveltovih besed, ki jih je izrekel kmalu po kapitulaciji Italije. Dejal je, da ne vidi vzroka, zakaj se ne bi smelo dogovoriti med zavezniki in Italijo objaviti... Ne morem pozabiti, kako so se Angleži tedaj z vsemi štirimi uprli, češ, ne mudi se, ni še pravi čas za to... Njihova volja je obveljala.

Vsekako se je na 'brezpogojno udajo' prisiljeni Italiji posrečilo, da ni le stavila pogojev, ampak da je z njimi tudi prodrla, pa čeprav bi bila pod ključastim križem svojega nemškega prijatelja kaj kmalu izgubila svojo dlako in sapo, da je niso prišli reševati sovražniki. In ako bi se ti sprejeti pogoji tikali le njenih notranjih zadev, bi res ne bilo vzroka, zakaj bi jih morali pred ostalim svetom skriti ter jih z devetimi pečati zapečatene čuvati do te ure.

Obstaja torej močan sum, da je bilo v tistih dogovorih — ali vključeno nekaj, kar bi pošteno misleče in za pravico se boreče

močnega gibanja, ki bi vse te ekonomske toke razumelo in delovalo za socialistični red. Morda, ko se nov krah spet dogodi, se dobi spet kak Roosevelt, toda takega, ki bi mogel kapitalizem še rešiti kakor ga je FDR, ne bo več, ker ta red je v zatonu in ga tu samo še umetno držimo na površju in v uspevanju.

Eric Johnston je svoje tovariše opozoril na to resnico in jim priporočil, naj zgrade nov kapitalistični sistem — takega, ki bi delil "dobičke" s tistimi, ki jih ustvarjajo.

Ampak profit je profit, je socialno zlo v vsakem slučaju. Kapitalizem pa ne bi mogel biti to kar je brez poželjenja za profitom. In tudi če bodo delodajalci v bodoče pri volji "deliti" dobičke z delavci, bo sistem kakršne je bolan in ga čaka neizogiben konec. Polom, ki ga je povzročil, s svojimi vojnami in s požrešnostjo po osvajanjih prirodnih zakladov v prid bogatašev, je v sedanjih dobi zadosten dokaz, da nima več nobene moralne pravice do obstanka.

Sovjetska unija je priča, da gre lahko celo industrialno tako zaostala dežela, kakor je bila Rusija, iz fevdalizma v kolektivni ekonomski sistem, in njenemu zgledu slede po tej vojni več ali manj vse dežele v Evropi, pa tudi drugje. Ameriški kapitalistični knezi skušajo to dejstvo zatemniti, a Eric Johnston ve — čeprav tega ni še naravnost priznal, da jim bije dvanajsta ura.

hal, banditi, komunistična zalega — hujša od nacijev...

Da bi jih kuga pobrala, partizane in njihovega Tita!

Pred leti je bil v nekem ameriškem mesečniku priobčen članek izpod peresa grofa Sforze. Opisoval je Jugoslavijo ter njene zgodovinske in politične ter gospodarske in druge odnose do Italije. Celotni članek se je razveljal v kilometersko dolžino. Kajti razčlenjeval je Srbijo posebej, Hrvaško posebej. Sloveniji pa je izčrpn grof Sforza posvetil vsega skupaj tri stavke... Kaj je bilo treba svetu vedeti, da je kje na svetu deželica po imenu Slovenija? Saj se komaj za Jugoslavijo vedo! Pa ti pridejo preklesti partizani in jo postavijo na karto! Kdo jih ne bi zasovražil? Zato po njih. Črtnimo jih, mažimo jih!

Ne bi bilo ne Julijskega vprašanja, kamoli tržaškega vprašanja, da ni bilo partizanov in njihove "vsiljivosti"! Veseli bi bili lahko, če bi jim zavezniki pustili Ljubljano! Pod nos bi se jim zasmejali, če se bi kdo od njih drnil vprašati le za ped "italijanske" zemlje!

Zato se mi že ves dan zdi, kakor da slišim zvoniti na oblake... Kajti brez nevihte ne bo.

Grčija dobila ameriško posojilo

Ameriška vlada je dala Grčiji \$10,000,000 kredita za nakup najnujnejših potrebščin v tej deželi.

AGITATORJI NA DELU

Vse naročnine, ki jih pošljejo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štete na bazi polletnih naročin. Namreč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

John Krebel, Cleveland, O.	28
Anton Zornik, zap. Penna.	13
Ant. Janković, Cleveland, O.	8
Angela Zaitz, Chicago, Ill.	6
Mike Kopach, Barborton, O.	6
Mary Stroj, Indianapolis, Ind.	6
Jos. Ovca, Springfield, Ill.	6
Luka Grosar, Chicago, Ill.	6
Joseph Snoy, Bridgeport, O.	4
Frank Barbič, Cleveland, O.	4
Martin Judnich, Waukegan, Ill.	4
Joseph Oblak, Chicago, Ill.	4
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	4
Lovrene Bajc, Fairport Harbor, O.	4
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	2
Anton Shular, Arma, Kans.	2
John Petrich, Youngstown, O.	2
Leo Zevnik, La Salle, Ill.	2
Anthony Drasler, Forest City, Pa.	2
Lenhart Werdinek, Thomas, W. Va.	2
Joseph Koršič, Detroit, Mich.	2
Math. Videgar, Chicago, Ill.	2
Skupaj 4 tedne (od 4. aprila do 2. maja) 117 naročin, prejšnji izkaz (4 tedne) 163 naročin.	

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

štovale njeno (Francovo) vlado. Možno je, da je Roosevelt takrat "flirtal" s Francos vsled krizni, da se bi Spanija ne podala odprto v vojno proti nam. Ampak čemu mu je pomagal v španski civilni vojni? Ne sicer direktno temveč z nevtralnostjo? Tudi to je eno takih poglavij, o katerem bodo zgodovinarji še veliko pisali.

Slovenci so prvega maja — če je verjeti ameriškim in angleškim vestem, navalili v Trst, da tam praznujejo ne toliko mednarodni delavski praznik pač pa da demonstrirajo za pridruženje Trsta Jugoslaviji. Ampak ako so si Slovenci res zamislili tako manifestacijo in jo izvedli, so par dni pozneje uvideli, da njihova volja vsemu ne bo obveljala: Kajti Angleži in Američani so 3. maja priredili v Trstu tolikšno vojaško paradno — znak anglo-ameriške zveze, kot je to mesto še ni videlo. In bilo je očitno, da je bila naperjena proti Jugoslaviji.

Poročevalec CBS je minulo nedeljo zjutraj pripovedoval po radiu iz Londona, da se je ravnokar vrnil iz Julijske krajine, kjer je proučeval odnose med zavezniškimi (anglo-ameriški) in jugoslovanskimi četami. (Kakor da Jugoslovani niso bili zavezniški združenih narodov!) Pravil je, da je večini ameriških vojakov, ki stražijo na anglo-ameriški strani Morganove linije na Primorskem, silno dolgčas, a da pa so vmes tudi taki naši vojaki, ki gledajo preko meje na Jugoslovane sovražno. In pa, da so tudi jugoslovanski (slovenski) vojaki Američanom in Angležem več kakor neprijazni. Priznal pa je, da je na oni strani res preobrat — napisovničniko z živjo vzklili Stalinu in Titu, a na naši strani Morganove črte pa dominirajo ameriški in angleški častniki, ki imajo za sabo konservativno in bizi- niško vzgojo. To je torej priznanje odgovornega reporterja, da se v Julijski krajini ne gre za demokracijo in ne za štiri svobodščine, ne za atlatski čarter, ampak je tam le borba v prid imperializma zapadnih sil proti Jugoslaviji in zoper Sovjetsko unijo. Kaj bi lagali! Resnica je taka kot je, čemu bi jo tajili bo- diši pri "A. D." ali pa pri "N. L."

Plebiscit je najpoštenejše sredstvo, če je podvzet s poštenim namenom. Državni tajnik Byrnes ga je na konferenci v Parizu predlagal za tisti del Julijske krajine, ki ga imajo jugoslovanske čete v okupaciji. Molotov je dejal, da se s predlogom strinja, POGOJNO, da naj se plebiscit glede vprašanja, ali hoče Julijska krajina pod Jugoslavijo, ali ostati pod Italijo, vrši v VSI JULIJSKI BENEČIJI. Ampak je Byrnes predlog 4. maja odbil. Čemu? Mar se boji, da bi tudi Italijani in Trstu, Gorici, v Pulju, v Furlaniji, Tržiču itd. glasovali za pridruženje k Jugoslaviji? Ali pa, kot že rečeno, je od zadaj kaka tajna pogodba iz Rooseveltovih časov, katere ne smemo prelomiti?

Slovenci so v evropskem in tudi v ameriškem tisku po zaslugi partizanov in sedaj vsled dobrih moči v vladi v Beogradu omenjeni več kot še kdaj v zgodovini. "Le milijon nas je," je vzklil pesnik med vojno, ampak ta mali milijon vzbuja svetovno pozornost.

Pretnje so čestokrat nevarno sredstvo — namreč, ako jih napram nasprotniku ne moreš uveljaviti. Edvard Kardelj je Molotovu, Byrnesu, Bevinu in Bidaultu dne 3. maja dejal, da če Jugoslaviji ne bodo priznali pravice, ki jih ima do Primorja, si bo pomagala z vsemi možnimi sredstvi, da jih dobi. To je bilo ostro rečeno in lahko pomeni to, da si bo Jugoslavija vzela, kar smatra, da je njeno, pa če je Byrnesu in Bevinu prav ali ne. Ni pa verjetno, da bi se lotila napraviti tako drastičen korak, kajti to bi pomenilo vojno. Je pa s tem Kardelj, ki je predsednik jugoslovanske vlade poudaril še nekaj drugega: da Jugoslavija anglo-ameriške-francoske kupčije s Primorjem ne bo priznala in bo čakala prve prilžnosti, da spremeni položaj sebi v korist.

Italijanski premier Alcide de Gasperi je tudi bil v Parizu. Po- tegovl se je za italijanske za-

hteve, med drugim, da naj jugoslovansko primorje ostane pod Italijo, in da naj zavezniški upoštevajo, koliko dela, znoja in denarja je Italija vložila v svoje kolonije. Sedaj jih hoče Anglija pod eno ali drugo znamko, kakor si je dobila razne kolonije po prvi svetovni vojni. Zanimivo je, da se Byrnes poteguje za italijanske zahteve le kar se Primorja tiče, ne pa za italijanske kolonije, čeprav spadajo Italiji bolj po pravici kakor pa Angliji ali katerikoli drugi deželi.

Sovjetska vlada (tako je namignil 4. maja v Parizu Molotov) je pripravljena odnehati od svojih zahtev, ki jih ima na račun Italije, če Jugoslavija dobi vse, kar zahteva. To je veliko zalego, ampak ne popolnoma. Kajti le mi imamo atomske bombe.

Po ameriškem računu bo meja med Italijo in Jugoslavijo razdeljena v bodoče tako, da ostane 150.000 Slovencev in Hrva- tov še pod Italijo, pod Jugoslavijo pa pride 50.000 Italijanov (na Reki in v Zadru). Sovjetski načrt (vir Chicago Tribune, depeša z dne 3. maja, poslana iz Pariza) pa določa, da pride pod Jugoslavijo 550.000 Italijanov in pa z njimi vred vsi Jugoslovani v Julijski krajini. Slednje številke (o Italijanih) so propa- ganda proti jugoslovanskim zahtevam.

Zed. države Italiji veliko pomagajo. Državni tajnik Byrnes je v Parizu 2. maja dejal, da smo ji dali raznih potrebščin v vrednosti pet sto milijonov dolarjev, poleg pa še UNRRA štiri sto milijonov dolarjev. Ako se vzame v upošteve še razne privatne pomožne akcije, je Italija dobila od nas živil in drugih potrebščin za precej nad milijardo dolarjev vrednosti. Morda ne bo dolgo, ko bo v relifnih akcijah tudi Nemčija boljše upoštevana kakor pa tiste dežele, ki jih je napadla in so bile naše zavezni- ce v vojni.

Poljska armada v Italiji, Nemčiji in v Sredozemlju (šteje medva kakih 300.000 mož) je za angleško in ameriško vlado težak problem. Načuvana je proti sedanji poljski vladi v Varšavi in posebno proti Rusiji. V Varšavi in v Moskvi vprašujejo, čemu se jo vzdržuje? In enako vprašujejo v angleški zbornici. Nekaj časa so se širile vesti, da je angleška vlada povabila te vojake, naj se vrnejo domov. A ker si iz enega ali drugega vzroka ne upajo, in ker se jim sedaj boljše godi kakor bi se jim tam, nočejo iti na Poljsko. To- rej kaj, če bi jih poslali v Avstralijo? Ali v Kanado? Senator Taylor (dem., Idaho) pa je nedavno v senatu izjavil, da jim je Byrnes obljubil zavetje v Zed. državah, če hočejo priti sem. On trdi, da naj bi i tu ostali pod orožjem, bodisi kot ameriški držav-

(Konec na 5. strani.)

Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da ako so zaveznički toliko proti vojnim zločincem, da jugoslovanske kvizlinge ne izroče ustavni vladi Jugoslavije: namreč Paveliča, Rupnika, lahko birekli i Rožmana ter druge? V zaščiti jih imajo v ameriški in angleški okupacijski zoni. In Slovaki pa se čudijo, čemu jim ne izroče izdajico, kvizlinga monsignora Tiso, ki tudi vedri v Rimu, oziroma v Vatikanu. Le kako taka pristranost napram enim in drugim vojnim zločincem, to mi nikakor ne gre v glavo!

PRIPovedNI DEL

VL. KLEMENČIČ:

Ženska med frontama

(Nadaljevanje in konec)
Da, ampak general se ni dal oplasiti. Najboljši plavač v polku naj se javi! Ponudilo se je okrog sto najboljših plavačev. Izbrali so čokatega, mišičastega fanta, Bosanca. Vojaki niso bili zadovoljni z izbiro. Zakaj naj bi šel ravno Bosanec? Bosanec na otok? K ženski? Če pojde, se ne povrne več.

Tako je tudi bilo. Privezal si je svezanj z obleko in pištolo na hrbet in zaplaval v poznem večeru na otok. Razločili smo, kako se je tam potegnil iz vode in izgubil v goščavi. Ukazano mu je bilo, naj pregleda otok in se vrne prihodnjo noč ob istem času.

Napočil je drugi večer. Čakali smo ga zaman. Podnevi smo gledali pozornost na otok, oficirji so prinesli daljnogled in vestno preiskovali goščavo. Zaman.

Minilo je teden dni. Bosanca ni bilo nazaj.

Vojaki so nevoljno govorili o stvari in godrnjali, kakor kaka užaljeni ljubavni tekmeči. Ali ni bila to ljubosumnost? Če priznamo, da ljubosumnost je in živi, potem je bila to ljubosumnost. Ves polk je gorel v ljubosumnosti, pol rumunske fronte.

Minilo je štirinajst dni, Bosanec se ni vrnil.

Kača ga je pičila in je umrl na otoku, so se nekateri tolažili. Res, kač je bilo dosti ob reki. Bog ve, ali strupenih? Morda so ga ustrelili Rumuni, ko je stikal po otoku. Morda, ampak nihče ni prav verjel temu uganbanju. Bosanec se ima najbrže dobro pri ženski! Zdjaj sta na otoku dva človeka. Dva, moški in ženska. Sama sta. Ze štirinajst dni. O vsem tem ni hotel nihče niti govoriti. Vojaki so stiskali pesti. Če bi dobili Bosanca, bi se mu ne godilo predobro.

Zopet je prišel general v naš odsek. Ni žvečil viržinke, kar je pomenilo, da ni dobre volje. Ali bo nova ofenziva? O, sedaj bi planili vsi, življenje bi tvegali, čeprav za nič, samo da ubijemo skrivnost, ki za enega ni več skrivnost. Povest o tisti ženski se nam ni zdela nič več lepa in vabljiva. Kakor bi nam bilo prej na dnu zavesti žal, če bi zasedli otok, čeprav smo bili radovedni, kaj je na njem, tako smo bili sedaj vsi ene misli, da je treba otok imeti. Nismo marali skrivnosti, ki jo je oškrunil Bosanec.

Ni bilo treba dolgo čakati. Pol bataljona je dobilo povelje, da se na osmih čolnih popelje na otok, ga zasede in napravi na njem utrjeno oporišče. Nalahno je pršel dež, ko so čolni neke noči odrinili od kraja. Tokrat so vesljali pionirji. A tudi Rusi in Rumuni so se izza prvega pone-srečenega poskusa budno pazili

na nas iz svojih postojank onkraj Sereta. Se niso desetkrat udarila vesla, ko so šinile v noč rakete, zaregljale strojnice. Nad reko in otokom pa so začeli treskati šrapneli. V čolnih so zastokali prvi ranjenci. Naprej! je kričal poročnik v zadnjem čolnu in dvigal pištolo. Ogenj je bil vedno hujski, nasprotnik je nameril vse dosegljive cevi na ta odsek. Prispeli smo do otoka in se izkrcali. Kakih dvajset mož, mrtvih in ranjenih, je obležalo v čolnih, nekateri so že med vožnjo popadali v vodo. Ogenj ni ponehal, še hujsje je padalo po nas. Na otok pa so začele sekati težke granate. Dospelimo skozi goščavo na nekako jaso in začeli kopati kritja. Pa ni bilo miru. Se vso noč je treskalo med nas in redčilo naše vrste.

Ko se je zdanilo, je ogenj nekoliko ponehal, nad nami pa je zakrožilo nasprotnikovo letalo. Zdelo se je, da nasprotnik nikakor ni zadovoljen, da dobi otok gospodarja. Morda pa se boji ofenzive v večjem obsegu?

Nas seveda vse to ni mnogo zanimalo. Na naša ušesa je vpi-la bolečina ranjencev, ki jih je bilo treba spraviti čimprej čez reko in v zaledje. To smo storili naslednjo noč. Mrtve smo pokopali na otoku.

Tretji dan je narednik prve čete opazil na dnu izsušene mlake vtisnjeno boso nogo. Bila je prav mala ženska noga. Preišči-mo okolico! Iskanje ni ostalo brez uspeha. V neki globoki kotanji je bil kupček pepela in izoglenih drv. V bližini pa se je izmed gostih vej pokazala votlina. Ali je tu notri ona ženska? In Bosanec? Dva podoficirja sta z naperjenima pištolama zlezla v votlino. Vsi smo tiščali za njima: Je notri?

Da, notri je bila. Sama. Sedela je sključena v kotu in gledala kakor mačka.

Pol bataljona se je zgrnilo okrog brologa, zakaj v njem je bilo prostora komaj za tri ljudi! Naj pride ven! Dajte jo ven! Prostor, drugače ne moremo ven! Podoficirja sta potisnila žensko iz jame.

Ženska! To je bilo dekle. Črnolaso, črnooko dekle, vitko, visoko in vendar zapeljivo bujno. Njeno raztrgano bluzo so nape-njale oblike okroglih, belih grudi, franžasto krilo ji je opleta-lo okrog lepih nog, ko se je opo-tekla med nas. Pol bataljona je onemelo v začudenju. Da, to je tista ženska, o kateri je sanjalo pol rumunske fronte. Ali ni prav takšna, kakršno smo si bili zamislili v najskritejših trenutkih, ko smo sanjali dolge dneve in noči ob šumečem Seretu? Prav takšna je. Morda bi bil eden ali drugi imel na njej rajši

modre oči in ne tako črnih ei-ganskih las. Morda, ampak druga-če je takšna, kakršna ne bi mogla biti drugačna.

Kdo je in kaj dela na otoku? Vprašali so jo po laško in rusko, po nemško in hrvaško. Romanesti! Romanesti! je vzklikala deklina in sovražno pobliskovala z očmi. Nihče ni znal rumunski.

Bi poklicali tolmača? Ah ne. Saj jo moramo odpraviti k polku. Tam naj si pomagajo z njo kakor morejo. Toda, kje je Bosanec? S pomočjo raznih znamenj je razumela, po kom je vprašujejo. Nasmehnila se je, pokazala zdrave, bele zobe in zamahnila z roko proti nasprot-nemu bregu. Njene oči so se oto-ženo zagledale v označeno stran. Pol bataljona se je zganilo in ve-delo, da bi rada šla za njim, če bi bilo mogoče. Kdaj je odšel? Pokazala je tri prste. Pred tremi dncvi torej, ko smo zavze-li otok, je pobegnil k nasprotni-kom.

V prvem mraku so zapljuska-la vesla in pognala čoln z lepo ujetnico na našo stran k polku in potem dalje k generalu. Ra-zen našega bataljona je bilo le malo frontnikov tako srečnih, da so jo videli. Ne vem, kaj so pri štabu izvedeli od nje. Vedel sem, da je ne bodo ustrelili, ka-kor so napovedovali nekateri. Ostala je pri štabu. Podnevu je pomagala v oficirski kuhinji, zvečer pa je zabavala oficirje s plesom in petjem. Plesati je, pre, znala nebesko. Pravili so, da je pustil general ves svoj ra-zum in vso svojo strategijo pri njej. Zato je menda tudi izosta-la velika ofenziva proti Jasyju, Kišinevu in Odesi, ki se je prej mnogo šepetalo o njej.

Našemu polku so izdatno iz-boljšali menažo, za dodatek pa smo dobivali vsak dan pol litra vina, kar je bilo prej le dvakrat na teden. To je bil gotovo gene-ral tako naredil, saj mu je bil naš polk ujel lepo ptičko na skrivnostnem otoku.

Ampak rumunska fronta je postala dolgočasna. Ni bilo ni-kjer več nobene skrivnosti, vse se je zdelo kakor na dlani pred nami, še premirja, ki so ga po-zneje sklenili, nismo prav nič želeli. Vedeli smo, da bi nas po-tem poslali k Piavi, kar se je tudi zgodilo. Otok pa je ostal sredi Sereta sam samcat, toda nič več skrivnosten. Skoro vse drevje so mu bili posekali, raz-kopali mu deviško zemljo. Upu-stošili so otok, iz lepe Rumunke, ki je bilo vanjo zaljubljeno pol-vesoljne rumunske fronte, do-kljer je bila še prepostna vila v goščavi na otoku, pa so napra-vili vlačugo.

RAZPISLUŽBE UPRAVNIKA PROLETARCA

Ker je Chas. Pogorelec na seji odborov JSZ dne 19. aprila pono-vno izjavil, da resignira kot upravnik naših publikacij in kot tajnik JSZ, (delal bo še do 1. junija), se s tem razpisuje služ-bo za to mesto.

Potrebno je v nji znanje obeh jezikov, knjigovodstva in v agi-taciji.

Prijave naj se pošilja pred-sedniku eksekutive Joškotu Ov-nu bodisi na njegov naslov, ali pa na naslov Proletarca. Kdor želi k temu več pojasnil, naj se obrne na podpisane.

JOŠKO OVEN,
predsednik upravnega odbora
Proletarca
Clarendon Hills, Ill.

Francija želi ameriško žito

Dasi bo dobila Francija letos iz Rusije 500.000 ton žita, je to za njene potrebe v tem letu še vedno veliko premalo in bi ga rada dobila iz Zed. držav saj 750.000 ton.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost napram listu.

ZDRAVILIŠČE ZA NAŠE VOJAKE v Tokiu, ki ga vzdržuje Ame-riški Rdeči križ. Oskrbujejo ga ameriška dekleta.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

Naše aktivnosti zadnjih ne-kaj tednov:

Ker sem začel delati beležke z našo domačo vasjo, se tudi ta kolona začena z njo, ne da bi ji dajal v tem pogledu kake pose-bne prednosti. Kajti naše aktiv-nosti so bile tu približno enake kot v drugih naselbinah. Torej začnimo:

Chicago: Math. Videgar, naš novi oskrbnik v Centru je dobil 2 naročnini; Joseph Oblak 4, Luka Groser 4, Angela Zaitz 6, John Chemazar 2, John Rak 2, Frank Zaitz 4 in Chas. Pogorelec 16 naročnin.

Tone Zornik iz zapadne Penne je poslal 57 naročnin in prodal je lepo število koledarja. Z agi-tacijo za oboje nadaljuje.

Anthony Drasler, Forest City, Pa., je poslal 2 naročnini in nove-ce za oglaševanje v koledarju.

John Vitez, Barton, O., 2 na-ročnini. Naj še omenim, da je prevzel tajništvo kluba "Na-prej" št. 11 JSZ, ker bo moral do-sedajnji tajnik Jože Snoy v bolnišnico. Obema želim uspe-ha. Johnu Vitezu pri vodstvu kluba in našega gibanja na sploš-no. Snoyu pa skorajšnjega okrevanja; in ko bo spet čil in zdrav, bo poprijel tam kjer je zdaj pustil ter deloval kakor do-zdaj za stvar, v katero veruje. Kajpada, Jože!

John Kosin, Girard, O., je po-slal 6 naročnin in \$1 v podporo listu.

Frank Stih, Sheboygan, Wis., je bil zadnje čase zelo aktiven. Poslal je 16 naročnin, med kate-rimi je bilo tudi nekaj novih ter \$1.50 v podporo listu.

Lenhart Werdinec, Thomas, W. V., je poslal 5 naročnin, Jennie Jerala, Moon Run, Pa., 4 naročnine.

Cleveland: John Krebel 48 na-ročnin in \$6 podpore listu; Jo-seph F. Durn 2 naročnini in nove-ce za prodane koledarje; Anton Jankovič 2 novi in 6 obnovlje-nih naročnin in nadaljne naro-čilo za 45 koledarjev; Frank Barbič 4 naročnine in \$2 pod-pore listu.

Jacob Ambrozich, Moon Run, Pa., 2 naročnini, 75c podpore in novece za prodane koledarje.

Amalia Oblak, Elizabeth, N. J., je poslala novece za prodane koledarje in naročila še dva iz-tisa, provizijo pa poklonila v podporo listu.

Frank Remitz, Rock Springs, Wyo., je poslal 3 naročnine, \$2.35 podpore listu ter novece za prodane koledarje.

Louis Barborich, Milwaukee, Wis., je poslal 6 naročnin, provizijo pa dal v podporo listu.

Anton Udovič, La Salle, Ill., 11 naročnin, \$3.94 v podporo li-stu in novece za koledar ter za oglaševanje.

Matt Malnar, Willard, Wis.,

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer - Call
Austin 5700

je poslal 4 naročnine in \$4 pod-pore listu.

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala 2 naročnini.

Joseph Koršič, Detroit, Mich., je poslal 14 naročnin in \$5 v podporo listu. John Zornik pa novece za oglaševanje v koledarju, naročil koledar ter priložil 50c v tiskovni sklad.

K. Erznožnik, Red Lodge, Mont., 2 naročnini.

Frank Cvetan, Johnstown, Pa., 8 naročnin ter novece za pro-dane koledarje in oglaševanje v njem ter naročil še 5 izvodov kole-darja.

Joseph Snoy, Bridgeport, O., poslal 4 naročnine in naročil še en koledar.

Anton Shular, Arma, Kans., 2 naročnini in \$5 podpore listu.

Edward Tomšič, Walsenburg, Colo., je poslal 2 naročnini.

John Petrich, Youngstown, O., je poslal 2 naročnini.

Martin Judnich, Waukegan, Ill., pa kar 17 naročnin in \$1 podpore listu.

Mike Kopach, Barberton, O., je poslal 6 naročnin med temi dve novi.

Leo Zevnik, La Salle, Ill., 2 naročnini in 75c podpore listu.

Mary Stroj, Indianapolis, Ind. je poslala 6 naročnin, \$7.50 pod-pore listu in novece za prodane koledarje.

Joseph Ovca, Springfield, Ill., je poslal 6 naročnin.

Lovrenc Bajc, Fairport Har-bor, O., je poslal 4 naročnine in \$1.50 podpore listu.

John H. Krzinski, Kemmerer, Wyo., je poslal 4 naročnine. "Moja plača pa naj gre listu v podporo," zaključuje pismo.

In to je konec moje storije.

Iz urada "Big" Tonija

Oakland, Calif. — Ze 24 let je preteklo, od kar živim v sloviti deželi Kaliforniji. Nekateri ji pravijo "zlata Kalifornija". Ampak tu ni vse zlato, kar se sveti.

Kolikor rojakov v teh krajih poznam, se imajo vsi prilično dobro. Vsekakor mnogo bolje kot pa če bi bili ostali v svoji rojstni domovini. Ko čitamo da-nes razna pisma, ki jih rojaki dobivajo od svojecev iz starega kraja, je lahko vsakdo nas tukaj vesel, da smo tu. Tudi "Big" Tony se raduje, ker je imel v mladosti toliko poguma, da se je pred 43. leti odločil na pot v kontro.

Zadnjih 20 let sem delal za

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in naj-starejšo jugoslovansko ra-dio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

mešno občino Oakland. Služba sicer ni bila naporna in plača ne kaj visoka, a delo je bilo stalno. pa sem bil zadovoljen. Nikoli ne bom pozabil, ko sem dobil plačane počitnice. To je bilo leta 1926, prvič v mojem življenju: Dva tedna ostati doma in preje-mati plačo, to je bilo nekaj no-vega zame. Sedaj pa sem doča-kal spet nekaj "novega", nam-reč počitnice 365 dni v letu na-mesto 12 dni, seveda ne s polno plačo. Komaj nekaj več kot do-lar na dan. S to plačo moram biti zadovoljen in jo bom pre-jemal dokler me ne pokličejo v večna lovišča.

Ko sem imel samo po 12 dni počitnic, sem se z veseljem pe-ljal ven na deželo in na obiske k prijateljem. Take počitnice so mi bile vsako leto prekratke in sem jih radi tega podaljševal za kak teden dni. Se posebno ta-krat, kadar me je pot zanesla na vzhod. Letos pa imam dovolj počitnic in mi jih ne bo treba "nategniti" kakor takrat, ko sem se hodil na šiht. Ampak da ne bom vsega časa zapravil v Kaliforniji, sem se odločil za daljšo potovalno turo na vzhod.

Imel sem navado, da kadar sem se v prejšnjih letih podal na tako pot, nisem prijateljem nikoli oznanil, da jih bom ob-iskal. Bilo mi je v užitek, če sem jih presenetil. Tokrat pa naj bo izjema. Zato bom tu kolikor mo-góče točno popisal, kako se bo-movozili, kje in h komu.

Odpeljemo se iz Oaklanda 31. maja zjutraj po cesti 40 proti Salt Lake Cityju, Utah. Potem skozi Rock Springs, Wyo. in ta-ko naprej v Denver, Colo. V Denverju bomo obiskali neka-tere naše prijatelje in se neko-liko odpočili. Potem pa jo ma-hnemo v Kansas, najprvo v Pitts-burg (Kans.). Kansas je bil ne-koč naš dom. Pred 40 leti sva prišla s Frankom Rugelnom v Kansas iz Clevelanda. Oglašil se bom pri njemu, da bova to 40-letnico skupno praznovala. Z veseljem ugotavljam, da sva si bila vsa ta leta zvesta prijatelja.

Ko se nas bodo naveličali v Kansasu, jo bomo mahnilli proti St. Lousu, Mo. John Teršinar, ki biva v Kaliforniji že od lan-skega novembra, se bo odpeljal z nami v Kansas. On potem ostane doma, jaz in mama pa bova nadaljevala s potovanjem. V St. Louisu bova obiskala tisto "zverino", ki je enkrat poročala v javnost, da sva si v sorodu. In tudi pismeno me je povabil, naj se oglašim pri njemu. To ni ni-hče drugi kot Ciril Medved, do-ber agitator za SNPJ.

Od njega jo bova mahnila v Springfield, Ill., kjer bo tudi ne-kaj obiskov k zverinam, oziro-ma k domačim živalim. Z roja-kov Vovkom se nisva videla že 30 let. In Jožeta Ovco bomo ob-iskali. Pa več drugih prijateljev v Springfieldu. Torej bo lušno kar naprej.

Iz Springfielda se odpeljeva v Indianapolis, Ind., kjer obiš-čeva najine prijatelje, potem pa se bova z mamo peljala po cesti 40 v Columbus, O. Od tam pa v Bridgeport, O., k našemu Jožetu Snouju na obisk. Upam, da bo do takrat popolnoma zdrav in bova obujala spomine na Kansas, na delavsko gibanje in na prijatelje, ki jih imava ši-rom dežele.

Iz Bridgeporta se bova odpe-ljala v slovensko metropolo, v Cleveland, kjer bova skušala obiskati saj nekaj najinih pri-jateljev. V Clevelandu imamo mnogo znancev in tudi sorodni-kov, torej bova zaposlena z ob-iskom in upam, da bomo svidenja spet vsi veseli. Na vsak način se mislim oglašiti tudi pri "večem popotniku" Tonetu Jankoviču ter njegovi soprogki Cilki. Tone-tu pa tole rečem: Čeprav me nimaš posebn rad, ako ne boš priden, pa ti Cilko odpeljem v Kalifornijo.

Iz Clevelanda se z mamo od-peljeva v Detroit, kateremu smo včasih rekli "Fordovo kraljestvo", sedaj pa je menda to avtno me-sto bolj posest korporacije Gen-

eral Motors, kakor pa Fordovo. Ampak Dearborn je Fordov in tja je najin cilj iz Clevelanda.

Ko opraviš z obiski v avtnem mestu, se podava v veliko, dol-go vas Chicago. V nji si bom še enkrat ogledal veliko poslopje podporne organizacije, v kate-ri hranim nekaj copakov za po-tovanje v večna lovišča. V nji ima certifikat št. 3206. Dobil sem ga leta 1907.

Seveda, tudi v Proletarcem uradu se bom oglasil. To je vse-kakor najboljši delavski list, če-sar pa se delavska raja ne za-veda in zato ga tudi podpira ne zadostno.

Ko se posloviva od prijate-ljev v Chicagu, jo bova mahnila spet po cesti 66 v Springfield, in od tu v Joplin, Mo. Potem na-zaj v Pittsburg, Kansas., kjer se bova odpočila, nato pa nadalje-vala vožnjo v Oklahomu in New Mexico. Tu se bova oglasila v naselbini Gallup pri družini Marinšek. Iz Gallupa pa je še 600 milj do San Bernardino, Calif., nato se bova oglasila v prijazni slovenski naselbini Fon-tana, da se napijeva oranžnega soka. Od tam pa proti domu, ki je 443 milj daleč.

Moj urad bo na tem potova-nju z menoj, in pa moja koncer-tina ter kajpada mama, ki bo pazila, da ne bo "Big" Toni kje pregloboko pogledal v "glaž". Torej ako mi kake nepredvi-devani skrateljski ne prekrizajo načrtov, se bomo videli s prijate-lji v vseh omenjenih krajih. Če mi želi kdo prej kaj pisati glede obiskov, naj mi karto ali pismo naslovi na 2872 S. 19th St., Oakland 1, Calif.

Na veselo svidenje!
Anton Tomšič.

PRIREDBA SANSOVIH PODRUŽNIC

Chicago Ill. — Vsi Slovenci tu in v okolici ste vabljeni, da pridete v nedeljo 12. maja na veliko prireditev, ki se bo vrši-la v dvorani SNPJ. na Lawndale Ave in 26. cesti. Govornika bosta Etbjn Kristan in Nada Kraigher. Na programu bodo tudi različne pevске točke. Pri-četek sporeda bo točno ob treh. Vstopnina je samo 50c. Ves čis-ti dobiček gre za zgraditev otroške bolnice v Sloveniji. Stvar je tako plemenita, da ni potreba nobenega posebnega va-bila. Prepričan sem, da ga ni med nami Slovenci, ki ne bi ho-teli položiti vsaj eno peko pri zgradbi tega živega spomenika ameriških Slovencev. Na sviden-je 12. maja.

Anton Krapenc, predsednik centralnega odbora Sansovih podružnic.

DETROITSKI SLOVENCI NA DELU ZA MLADINSKO BOLNICO V SLOVENIJI

Detroit, Mich. — Za mladinsko bolnico v Sloveniji je bilo nabrano v aprilu pri podružnici št. 1 SANSa \$125. Darovali so: Peter Benedict \$50 in sestri Ma-ry Knez in Elisa Plahar \$25. Po \$10 Anton in Agnes Meyers, Jo-seph in Molly Korsich in Jennie Janzech. Po \$5 Mae Knez, F. Kočevar, Jack in Frances Gor-up. Vsem iskrena hvala. Mno-go jih še manjka v našem sezna-mu. Pomagajte slovenski mla-dini do zdravja in boljše bodo-čnosti. Hvaležna vam bo.

Velikonočna priredba obeh detroitskih SANSovih podruž-nic je izborna uspeha. Igra "Ma-ti" je bila mojstrsko podana. Vsa čast igralcem, ki so se tako dobro izkazali. Fred Vider, gl. tajnik SNPJ, je v svojem govo-ru dobro predočil ameriško in evropsko reakcijo na delu proti novi Jugoslaviji. Za mladinsko bolnico v Sloveniji je bilo na-brano okrog en tisoč dolarjev. Slovenski delavski dom je sam daroval pet sto dolarjev.

Lia Menton, tajnica podruž-nice št. 1 SANSa.

Vzrok vsega zla je ignoranca.

Prva in najgrša izmed vseh go-ljujti je varati samega sebe. — Bailey.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvemšči Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWNDALÉ AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

USTAVA JUGOSLAVIJE ZIDANA NA DEMOKRACIJI IN SOCIALIZMU

(Ta serija člankov tolmačenja ustave nove Jugoslavije je zastala vsled obilnice drugega gradiva. Razlagajo, da je ustava nove države tvorbe južnih Slovanov ena najmodernejših in najbolj socialnih. Kajti njen smoter je socializem.)

(Nadaljevanje in konec.)

FEDERALNE REPUBLIKE

Vsaka republika ima svojo ljudsko skupščino, ki je najvišja državna oblast v republiki. Ljudske skupščine republik imajo zakonodajno oblast ter vse dolžnosti in funkcije državne oblasti, ki ne pripadajo Prezidiju zvezne republike. Ljudski skupščini zvezne države ali zveznemu kabinetu. Ljudska skupščina republike je izvoljena za dobo štirih let, izvoli svoj Prezidij in imenuje svoj kabinet na podlagi določil ustave federalne republike. V členu 2 zvezne ustave so omenjene sledeče sedanje republike Federativne ljudske republike Jugoslavije: Srbija, Hrvatska, Slovenija, Bosna-Hercegovina, Makedonija in Crna gora.

Najvišji izvrševalni in upravni organ poedine republike je kabinet ali vlada ljudske republike. Ministrstva v teh kabinetih so lahko zvezno-republiška (opravljajo posle za svojo republiko in za zvezno vladu) in republiška (neodvisna od zveznih). Ministrstva republike opravljajo poleg svojih funkcij tudi delo federalnih ministrov v zveznem kabinetu — v smislu svojih odredb in določil. Nova ministrstva se lahko ustanavljajo in stara odpravljajo v smislu državne postave.

AVTONOMNE POKRAJINE

Ustava republike, v kateri se nahaja avtonomna pokrajina, predpisuje moč in delokrog oblasti avtonomne pokrajine ali avtonomnega okrožja. Ta sestavi zakonik, ki je obenem tudi ustava za avtonomno pokrajino. Izvoli tudi svoj izvrševalni in upravni organ in je Glavni izvršni odbor avtonomne pokrajine. Slučaj avtonomnega okrožja je sličen. Najvišji organ državne oblasti v takem avtonomnem oddelku republike se imenuje Oblastni ljudski odbor in je izvoljen za tri leta. Ta izdelava zakonik, ki je obenem ustava, ter izvoli Oblastni izvrševalni odbor, ki je glavni izvrševalni in upravni organ v svojem okrožju.

Nova ustava FLRJ omenja eno pokrajino — Vojvodino — in eno avtonomno oblast — Kosovo-Metohija. Obe sta del srbske republike.

LJUDSKI ODBORI

Republike, avtonomne pokrajine in avtonomne oblasti se delijo v administrativne enote — okraje, mestne četrti, mesta, okrožja in oblasti. Na čelu vsake enote stoji Ljudski odbor. Vsak teh kontrolira delo podrejenih izvrševalnih organov in je odgovoren za gospodarsko in kulturno blagostanje, vzdrževanje javnega miru in reda, za uveljavljanje postav, za sestavljanje proračunov itd. V mehan njihovega področja delajo ti odbori odredbe na podlagi obstoječih postav in ustav. V zvezni ustavi je izrecno omenjeno, da je dolžnost teh odborov opirati se na inicijativo in soudeležbo delovnega ljudstva pri izvrševanju njihovih dolžnosti, z izrecnim poudarkom na sodelovanju med ljudstvi in upravnimi organi.

Odbore izvolyo državljani malih mest in vasi za dobo dveh let; v večjih mestih, okrožjih in okrajih za dobo treh let. Izvrševalni in upravni organ vsakega odbora je Ljudski izvrševalni odbor, ki je izvoljen na odborovem zborovanju. V malih vaseh sestoji Ljudski izvrševalni odbor samo iz predsednika in tajnika, medtem ko imajo večji krajevni odbori predsednika, podpredsednika, tajnika in številno članov. Krajevni ljudski izvrševalni odbor sklicuje v določeni presledkih seje volilcev, katerim je odgovoren. Ljudski izvrševalni odbori so podrejeni Ljudskemu odboru, ti pa Ljudskemu izvrševalnemu odboru in Ljudskemu odboru naslednje višje upravne enote — katera lahko preklicijo ali spremenijo zaključek nižje podrejene enote.

Mirko G. Kuhel.

SODIŠČA

Člen 13 zvezne ustave vsebuje glavne principe pravnega sistema, ki je podrobno izdelan v zakoniku o regulaciji ljudskih

sodišč. V tej postavi so tudi opisani glavni sodni in nameni ljudskih sodišč:

1. Zaščita demokratičnih pridobitev v narodno osvobodilni borbi, zaščita interesov, omenjenih v postavi, zaščita skupin in organizacij javnega in zasebnega značaja, zaščita zasebnih in lastninskih pravic in interesov državljanov Jugoslavije.

2. Zagotoviti točno izvajanje in izpolnjevanje postav in odredb, ki so postavno obvezne za vsa podjetja, organizacije ter uradne ter privatne osebe.

3. Vzgojevati državljane v duhu udanosti njihovih domovini, v pravilnem izpolnjevanju zakonov ter v poštenem izvrševanju pravic in dolžnosti državljanov.

Sodišča so popolnoma samostojna v svojih obdobjih in morajo izrekat obsojbe v smislu zakonov. Vse obsojbe se izrekajo v imenu ljudstva. Zaključki so javni in vse sodnije sodijo le v svetu ali senatu. (Sodišč, kjer bi sodil le en sodnik, ni.) Kadar sodi sodišče v prvi stopnji, sestoji iz rednega sodnika in sodnika porotnika. Proces se vrši v jeziku republike, kjer se obravnava vrši, toda če obtoženec jezika ne razume, mu mora sodišče preskrbeti tolmača.

Organi pravosodja sestojijo iz: Vrhovnega sodišča Federativne ljudske republike Jugoslavije. Vrhovnih sodišč posameznih republik in avtonomnih pokrajin ter iz okrajnih, okrajnih in vojaških sodišč. V smislu postave se zamorejo ustanoviti nova sodišča za posebne zadeve. Ljudska skupščina Jugoslavije izvolyo Vrhovno sodišče FLRJ, Ljudske skupščine posameznih republik pa Vrhovna sodišča republik. Okrajne in okrajne sodnike izvolyo odnose zbornice Ljudskih odborov, sodniki porotniki pa so izbrani po redu iz seznama, ki ga je sestavil Ljudski odbor.

Vrhovno sodišče FLRJ je najvišji pravni organ v vseh civilnih, kriminalnih in vojaških tožbah. Razrešuje pravomočno vse spore med sodišči republik, med civilnimi in vojaškimi sodišči ter med pravnimi oblastmi ene države ter oblastni druge države. Samo Vrhovno sodišče lahko spremeni kazen kakoga sodišča. Pravosodni in upravni oddelki države sta popolnoma ločena. Vrhovno sodišče republike sme v izrednih slučajih prevzeti obravnavo pred nižjim sodiščem v katerem koli štadiju. Prošnja za priziv proti izreku vsakega sodišča je dovoljena, toda v slučajih, kjer je kazen določena že v postavi, zamore le javni tožilec vložiti prošnjo za priziv. Javni tožilec ima paziti, da se postave točno izvajajo in pri tej dolžnosti ima polnomoč vseh od ministrov zveznega kabineta ali vlade pa do najnižjega uradnika in državljana.

Javni tožilec FLRJ je izvoljen od zvezne Ljudske skupščine, javne tožilce posameznih republik pa izvolyo Ljudske skupščine republik. Pokrajinske, okrajne in okrajne javne tožilce imenuje javni tožilec vsake republike v sporazumu z zveznim javnim tožilcem. Vsi javni tožilci so neodvisni od drugih organov državne oblasti in so podvrženi le naslednjemu višjemu javnemu tožilcu, od katerega prejema navodila in odredbe. Javni tožilec ima pravico obtožbe, priziva, pravico intervencije v pravnih ali upravnih obravnava, pravico vložiti priziv za zaščito postave, če bi sodišče ali upravni organ določil napačno razsodbo.

Končno pove ustava o donosih med organi državne oblasti in organi državne uprave ter določa, da je dolžnost jugoslovanske armade braniti meje in samostojnost države ter svobodo njegovega ljudstva. Vrhovnega poveljnika izvolyo zvezna Ljudska skupščina.

Cesarji, kralji in japonske volitve

Napisal za ONA Owen Lattimore

O Napoleonu pravijo, da je nekoč svarilno pripomnil, da je z bajoneti mogoče delati vse kar kdo hoče, izvzemši sedeti na njih. Ta globoka izjava je v bistvu nekoliko preveč enostavna, kajti pomisliti je treba, da sta na svetu v navadi dve čisto različni tehniki 'sedanja na bajonetih'. Prva je metoda onih, ki si prizadevajo sedeti na bajoneti svojih lastnih armad. Kot nam dokazuje Napoleonova kislja izjava, se je izkazalo, da ta tehnika ni v vseh slučajih povsem zadovoljiva.

Drugi način je ta, da si izbereš prijatelja, ki ti bo dobavil armado in bajonete. Ta tehnika je mnogo bolj uspešna, kajti zgodovina nam daje obilo primerov jalovih monarhov, katerih sedalo je poslovalo z večjim sijajem kot njihov razum. Ta metoda ima posebno veliko privlačnost na neštivilne takorekoč 'neodvisne' indijske prince, ki zdaj že skozi dolge rodove sede na britanskih bajonetih brez vsakih težav ali nepravil.

Sličen je slučaj mnogih vladarjev in vladarčkov arabskega sveta. In grški kralj povsem očitno stremi za tem, da bi si preskrbel slično tapaciran prestol — in vse kaže, da se bo njegovo hrepenenje tudi uresničilo.

Ako si zdaj ogledamo še japonskega cesarja, je tudi očitno, da mu nobena stvar ne bi bila bolj dobrodošla, in koristna, kot blazinica iz bajonetov strica Sama. Tako si je pač zamislil svojo 'socialno zavarovalnico'. Toda nekakom strica Sama utegne prineseti stvar mnogo neprijetnih presenečenj, ako bodo nosili tako ne-ameriško breme v osebi orientalskega in zastarelega monarha, ki je povrh tega še na precej slabem glasu.

Nedavno je doživel mali japonski ministrski predsednik baron Sidehara nekaj nepravilnosti strani japonskih levčarjev, ki so ga obiskali na njegovem lastnem posestvu. Demonstrante je razpršila ameriška vojaška policija. Nemiri so bili naperjeni proti vladarju in proti takratni vladi. Po vsem tem bi bilo videti, ko da smo se odločili za posebne mere, da zaščitimo cesarja in njegovo vodilne rojaliste.

V trenutku, ko je general MacArthur dobil svoja osnovna navodila za okupacijo Japonske, smo postavili na čelo, da ameriške čete ne smejo v nobenem slučaju posegati v stvari, ki se tičejo razmerja med japonsko vlado in japonskim ljudstvom. Le v slučajih, kjer bi bilo treba ščititi ameriško lastnino ali življenja, oziroma če bi šlo za to, da se dožene cilje okupacije, je nastop ameriških sil dovoljen. S posebnim naglasom smo izjavili, da bo imel japonski narod priliko in možnost, da sam odloča o obliki vlade, katero si želi. To pa vsekakor vsebuje pravico, da se znebe svojega cesarja, ako ga nočejo več.

Tu treba omeniti, da je v Ameriki malo znan japonski sistem političnih 'bossov', ki pošiljajo na volišče mase ljudstva, ki ne ve za kaj gre in je navajeno storiti, kar mu je ukazano.

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

Centralni odbor SANSA. — Priredba v korist namenov te ustanove v nedeljo 12. maja v dvorani SNPJ.

Društvo George Washington št. 270 SNPJ. — Slavnost 30-letnice društva v soboto 25. maja.

Društvo Summit št. 707 SNPJ. — V nedeljo 26. maja zabava in predvajanje filmskih slik iz Jugoslavije.

Društva "Delavec" št. 8 SNPJ priredi v nedeljo 2. junija v Hrvatskem domu, 9818 Commercial Ave. veselico v pozdrav in v korist fantom, ki so se vrnili iz armade in mornarice. Zabava se prične ob 3. popoldne.

Pev. zbor France Prešeren. — Piknik v nedeljo 28. julija pri Ke glu v Willow Springsu.

"Pioneer" št. 599 SNPJ. — Piknik v soboto 3. avgusta v Pilsen parku, 26th st. & Albany Ave.

Organizacije v Chicagu in okolici, ki žele imeti svoje priredbe označene v tem seznamu, naj nam sporoče podatke, enako tudi popravke v slučaju pomot.)

Levica na Japonskem še nima slične organizacije, ker je bila nezakonita. Kratak rok, ki je bil določen za volitve, jim ni dal dovolj časa, da se pripravijo, vsled česar poskušajo organizirati velikanske ljudske manifestacije, da bi tako predrli zavezo takozvane 'dostojne politike' in opozorili ljudstvo na to, da obstojajo.

Tu prihajamo na točko, na kateri so mere in ukrepi okupacijske vojaške sile, katerih prvotni cilj je, da očuvajo mir in red, največje politične važnosti. Po nekaterih vesteh je tokijski glavni stan vojaške policije priznal, da je bil nastop proti prvi demonstraciji preveč trd in da je šel preko dobljenih navodil. Zdaj pa je bilo baje odločeno, da bodo instrukcije še bolj ostre.

To je nevarno. Kadar gre za to, da se ščiti osebe, je nad vse lahko zaiti v delovanje, ki ščiti institucije. Radi tega bi bilo potrebno, da izjavi Komisija za Daljni vzhod, ali pa general MacArthur z vso jasnostjo, da ne bomo branili političnih institucij, katerih liberalne, progresivne in demokratične struje na Japonskem nočejo več. Sicer bi se utegnile pripetiti, da se te struje obrnejo še bolj daleč na levo.

Poljska bo imela svobodne volitve

Ameriška vlada je dala poljski republikli \$90,000,000 kredita pod pogojem, da bo že letos izvedla svobodne volitve po demokratičnem sistemu. To je vlada v Varšavi obljubila. Predsednik poljske vlade Osuška Moravski je ob enem provizorični zbornici predlagal, da naj se na Poljskem izvede 30. junija volitve najprvo o vprašanju, dali ljudstvo odobrava politiko nacionalizacije industrije in zemljiške reforme, volitve v konstituanto pa se naj bi vršile v jeseni.

Help Wanted

COOK
Good Salary. — Day Work
No Sundays
ALBRECHT'S RESTAURANT
2027 South Halsted

GIRLS & WOMEN for Advertising Department to run Duplicating Machine. No Experience necessary. Permanent.
CHICAGO CONSTRUCTION EQUIPMENT
Int. 9590 13912 S. Halsted

2 Painters and Decorators "UNION"
For Church Work
THEODOR SCHLAF STUDIO
Tel. Independence 1770
After 6 P. M.

W O M A N
for Y.M.C.A. cafeteria to clear tables. No Sunday or holiday work. Meals & uniforms furnished. Good salary.
Apply Miss PALMES
4251 IRVING PARK ROAD

Clean, Light Factory Work
No Experience Necessary
Good Starting Pay
Rudolph Liska & Sons, Inc.
4545 West Grand Avenue

Sorters — Feeders — Press Operators — Checkers
Work with a reliable firm
DERBY STEAM LAUNDRY
220 West Ontario

B A K E R S (2)
Experienced. Good all around men. Steady work. Good wages Apply
BENNISON BAKERIES, Inc.
2733 Central St., Evanston, Ill.
University 2040

FACTORY HELP
Wrapping Molding in Picture Frame Factory
VILAS MAGES CO.
2000 Carroll, corner Damen

MEN! — MEN! DRIVERS

Inexperienced Men, \$49 Wk. — Experienced Men, \$50 Wk.

Apply At Once

THE BORDEN CO.
3014 North Tripp Avenue 3644 Broadway

Help Wanted

We Need Immediately
3 Die Sinkers — 15 Laborers
8 Dipper Assemblers — 3 O. A. Burners — 3 Stationary Grinders — 3 Shear Helpers — 5 Oilers — 3 Punch-Press Operators — 1 Thread Machine Operator — 1 Cold Saw Operator's Helper — 1 Pantograph Helper
Excellent wages — Night bonus — Day or night shift

PETTIBONE & MULLIKEN CORP.
4710 WEST DIVISION

GIRLS & WOMEN
Needed At Once
Light Factory Work
PLENTY OF OVERTIME
GOOD WAGES
(Apply Ready to Work)
1871 Clybourn Ave

LABORERS
GOOD PAY
83c Hr. Starting Rate
48 Hour Week
Time and 1/2 for Overtime
Excellent Working Conditions

General Chemical Co.
12260 S. CARONDOLET AVE.

HUSKY MEN
Extra or Full Time Work
From 4 P. M. to 8 P. M.
CLEANING and PREPARING FISH
75c Hour to Start
See MR. KOEHLER at

FULTON SMOKED FISH CO.
1011 WEST LAKE STREET

JANITRESS
Excellent Working Conditions
Good Pay
21 WEST ELM

JANITOR
EXCELLENT WORKING CONDITIONS
GOOD PAY
21 WEST ELM

SHIPPING CLERK
No Experience Necessary
GOLDE MFG. COMPANY
1214 WEST MADISON

CABINET MAKERS
Needed
On Casket Work
Starting rate 90c per hour
WESTERN CASKET CO.
1156 W. Cullerton

STEAM TABLE WOMAN
for Y.M.C.A. cafeteria. Break-fast shift. Exp. pref. but not nec. 6-day week. No Sunday work. Good salary.
Apply Miss PALMES
4251 IRVING PARK ROAD

CEMETARY WORKERS WANTED
ST. LUCAS CEMETARY
5250 N. Pulaski Road

DOCK MEN
Experienced in loading Trucks Steady. Apply in person and ask for Mr. Ryan after 3 p. m.
660 WEST O'BRIEN

FINISHERS
for Men's Coats needed immediately. Steady. Good pay. Excellent Working Conditions
CITY COAT MAKERS
308 West Van Buren St.
Room 403

B L A C K S M I T H
For General Blacksmith Work
Light Forging
Apply
216 NORTH WASHTENAW

Help Wanted

COAL "HIKER"
(To work in Coal Yard)
We have Locker Rooms, Showers, etc. Excellent working conditions
EDISON FUEL AND MATERIAL CO.
6615 Avondale Avenue
E. H. SCHUBERT,
Superintendent
Phone Newcastle 1710

Sewing Machine Operators
STEADY EMPLOYMENT
Hours from 8 to 4:30
Kabo Corset Co.
MONroe 1010

GIRLS AND WOMEN
Light, Clean Factory Work
Attractive Starting Salary
Excellent opportunities for qualified workers — Pleasant working conditions. Permanent positions

ADVERTISING METAL DISPLAY COMPANY
4620 West 19th Street

WE NEED 1st CLASS MACHINIST AND MAINTENANCE MEN
Apply Employment Department

REYNOLDS METAL CO.
120 West Calendar Avenue
LA GRANGE, ILL.

MAN NEEDED AT ONCE

Bakery Driver
TOP PAY
STEADY WORK

CAIN'S ENGLISH MUFFIN CO.
2933 WEST MADISON ST.

MECHANICS AND FITTERS ON STEEL STAIRCASES
Needed At Once
50-Hour Week
STEADY WORK

Woodbridge Ornamental Iron Co.
2715 CLYBOURN AVE.

Nite Janitresses
UNION SCALE
1 1/2 over 40 Hours
6 1/2 Hours — 6 Day Week
30 NORTH MICHIGAN
Apply Room 522

Michigan Blvd. Building
Randolph 4568

MEN — WOMEN
Work in Bakery Shop
FULL OR PART TIME
DAYS AND EVENINGS
Experience Not Necessary
Apply Immediately

B. J. Nekolny & Sons
5414 ARCHER AVENUE
YARDS 1122

WORKER FOR Sausage Kitchen
EXPERIENCE NOT NECESSARY
Apply

ARMOUR & CO.
2625 W. Madison St.

JANITORS JANITRESSES and Cleaning Women
NIGHT WORK
6 OR 8 HOURS
LOOP BUILDING
GENERAL FINANCE CORPORATION
201 NORTH WELLS STREET
PORTER, HANDIMAN FOR RESTAURANT FREE MEALS
Work the Year Around
Apply
RIDGELAND FARMS
11000 S. RIDGELAND

WESTERN FELT WORKS
GIRLS — WOMEN
LIGHT — STEADY
GENERAL FACTORY WORK
48 HOUR WEEK — DAY OR NITE SHIFT
4029 OGDEN AVENUE
CRAWFORD 8000

Help Wanted

GIRLS & WOMEN
CLERKS
TYPISTS
Permanent Positions. — 40 Hr. Week — Good Future
Good Salary.
(Office Jackson & Wells)
Experience Not Necessary
Phone Mr. Hensler
WABash 5061

MANAGERS SALESGIRLS
For Ladies' Ready-to-Wear New Chain Opening in Chicago Must have Chain or Department Store Experience
See VIVIAN GRAY
Between 10 A. M.—1 P. M.
Phone CENTRAL 0155
Apply Room 801
22 W. MONROE

GIRLS — WOMEN
PART OR FULL TIME
Daytime or Evening Food Packaging
GOOD PAY
(Plenty of Overtime)
2620 S. Indiana Ave.
VICTORY 0371

Milling Machine Operators
(EXPERIENCED)
GOOD WAGES
STEADY WORK
MAPLEWOOD MACHINERY CO.
2634 FULLERTON AVENUE

HELPER
In Manufacturing Department
LIGHT STEADY WORK
38-HOUR WEEK
Excellent Working Conditions
Hilker & Bletsch Co
614 WEST HUBBARD ST.
(500 North)

COOK
WOMAN
NOT OVER 50
For Cooking and Downstairs
NO HEAVY CLEANING OR LAUNDRY
STAY; MUST HAVE GOOD REFERENCES
Collect
Phone Winnetka 2033

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Veliko grmenja — malo dežja

Uradno naznanilo jugoslovanskih oblasti pred dobrim mesecem, da je mitični "junak" Mihajlović in njegova enajstglava "vojska" varno pod ključem, je nudilo sovražnikom nove Jugoslavije v Ameriki priliko, da pod krinko "patriotizma" ustvarjajo neprijateljsko javno mnenje napram Jugoslaviji. S tem orožjem naskakujejo razne politikaše in ljudske zastopnike v Washingtonu, zlasti one, ki imajo radi svojega neugodnega rekorda velike skrbi glede prihodnjih volitev. V tej kampanji uživa reakcija podporo ravno tistih časopisov in revij, ki so se potegovali večeraj za ubežno jugoslovansko vlado v Londonu; za samopostavljeno jugoslovansko kraljevo vlado; ki zagovarjajo falanhisto Franca v Spaniji in se protivijo zagotovitvi pokojnega Roosevelta, da mora biti fašizem s koreninami vred uničen, kjerkoli in kadarkoli se pojavi; ki so napadli in še napadajo jugoslovanske volitve in se odprto norčujejo iz vseh naporov in žrtev osvobodilnih narodov, da si zgradijo novo, svobodno hišo in odstranijo vsa tista zla, ki so povzročila največjo svetovno katastrofo; ki neprestano napadajo Sovjetsko unijo in vsakega, ki se trudi, da bi se naša Amerika in ta slovanski orjak razumevala; ki odprto propagirajo tretjo svetovno vojno, žugajo ostalemu svetu z atomsko bombo, a v isti sapi hinavsko zagotavljajo, da se potegujejo za trajen in pravičen mir; tarnajo o nesreči "ubogega nemškega ljudstva" in o stradanju v Italiji, o veliki "ljubezni" Japoncev do Amerike, o trpljenju in potrebah onih narodov, ki jih je nacizem in fašizem zapisal v smrt, ki so se pa dvignili in pomagali z ogromnimi žrtvami za tretjo to strašno zverino, pa nimajo niti ene dobre besede. Ti se danes potegujejo za Mihajlovića in v svoji bedastoci računajo, da bo Amerika pri njegovi obravnavi intervenirala.

Toda ali gre res za Mihajlovića? Za ameriške letalce, ki so padli na četniško ozemlje?

Znano je že, da je v Jugoslaviji bilo rešenih okrog 2400 ameriških letalcev. Od teh je nekaj nad 2000 pristalo na partizansko ozemlje, ostali v okrajih, kjer je baje imel oblast Draža Mihajlović. Nobenega dvoma ni, niti nihče ne oporeka, da so četniki resnično rešili te Amerikance. Če jih ne bi, bi sigurno Amerika zahtevala Mihajlovića kot vojnega zločinca. Ameriška vojska ima celoten, popoln rekord o vseh teh rešitvah. Istočasno pa je tudi znano, da so ameriški letalci dobili navodila, da se v slučaju nujnega izkrcanja iz pokvarjenih letal spustijo na partizansko

ozemlje. Churchill je v svojem govoru februarja 1944 javno razkrinkal Mihajlovića, češ, da njegovi poveljniki kolaborirajo z Nemci proti zaveznikom. Mihajlović je bil tedaj vojni minister pri ubežni vladi in je prejel navodila od vlade v Londonu. Kaj pa če bi se Mihajlović na obravnavi popolnoma izovedal in bi se svet informiral, takšna povelja je prejemal od kraljeve vlade, kaj je pravzaprav bila njegova glavna vloga načrta ubežnega kralja in njegovega dvora?

Če bi se jugoslovanska pravičnost res ravnala po geslu, ki je lužilo ameriškim pionirjem na apadu še ne tako dolgo nazaj: žive him a fair trail—then hang him!, bi Mihajlović danes menla ne bil med živimi. Za njim bi lahko izginila vsaka sled, čim e bil zasačen.

Reakcija hoče ustvariti med ameriško publiko domnevanje, takor da je Mihajlović v smrtni nevarnosti radi tega, ker je ponagal rešiti nekaj ameriških letalcev. Ker je rešil nekaj naših vojakov, bi mu Jugoslavija morala ohraniti življenje! Najbrž je radi podobnega slučaja še čil in zdrav japonski cesar, ker je pomilostil usmrtnice petih ali šestih Dolittlovič letalcev, ostale pa prepustil usodi!

Znano je, da so nekateri balkanski "eksperti" v našem državnem departmantu napeli vsa šila in kopita, da bi jugoslovanska komisija za ugotovitev vojnih zločinov umaknila ime Draže Mihajlovića iz seznama jugoslovanskih vojni zločincev, kjer zavzema prvo mesto. Mar jih je v to silila ljubezen do Mihajlovića? Ali morda strah pred Mihajlovičem? Ti eksperti imajo svoje prijatelje, ki so tesno povezani z raznimi Fotiči, Petri in Pavli, z raznimi "eksi", ki so nekoč govorili in barantali "v imenu Jugoslavije". Toda nalezli so na gluha ušesa. Javna obravnava naj pokaže, če je Mihajlović izdajalec ali domoljub. Toda reakcija, ki tako kriči, da Mihajlović ne bo imel pravične in poštene obravnave, se pravične in poštene obravnave boji. Tako obravnava bi razkrinkala vse umazane načrte in poteze, s katerimi so si "prijatelji" Jugoslavije obremenili svoje teške vesti in njihova politična bodočnost bi na mestu skrahirala. Velebrska klika se tudi zaveda, da bi pravična obravnava Mihajlovića onemogočila vsako še tako majhno prilico, v katero ima še vedno globoko zaupanje, za njeno povrnitev k jugoslovanskemu koritu. V Mihajloviću se ji je posrečilo postaviti simbol za njeno bodoče vrtanje proti ljudski republiki in za ribarenje v kalni vodi svetovne reakcije; brez Mihajlovića pa bi taka črna politika ne imela pristanka niti tam, kjer je trdila, da ima svoje oporišče — v Jugoslaviji.

V ITALIJO je bilo poslano iz Zed. držav bednim v pomoč že zelo veliko obleke, med drugim posebno za otroke. Gornje je dete, ki je dobilo obleko od Ameriškega Rdečega križa.

Za jugoslovansko reakcijo v Ameriki, v krogu katere se zbirajo tudi nekdanji slovenski naprednjaki in lažiperki, ki so svojo nasprotost napram narodni osvobodilni borbi zagovarjali z dejstvom, da tudi srbski socialist Zivko Topalović odklanja sodelovanje s "komunisti", pa taka javna obravnava tudi ne bi bila po godu. Kajti znano je, da je tudi Topalović bil eden izmed voditeljev Mihajlovičevega (Fotičevega) "narodnega odbora" v jugoslovanskih gorah ter da je z Mihajlovičem vred imel stike in sodeloval z okupatorjem proti narodni osvobodilni vojski in proti zaveznikom.

Jugoslavija ima nebrojne dokaze o krivdi in izdajstvu Draže Mihajlovića. Na podlagi teh bi ga lahko že sodila in obsodila. Ampak Mihajlović je simbol političnega gibanja, katerega namen je spraviti Jugoslavijo nazaj na stara pota, najubo z lepa ali z grda, hočeš ali nočeš, s pomočjo "prijateljev" ali izdajalcev. Boga ali vraga. Obravnava proti Mihajloviću bo obravnava proti vsej reakciji, ki si je pod njegovim imenom pregrešila z zaroto proti vsemu, kar je zdravega in poštenega v Jugoslaviji.

In vsled tega te dni tako grmi po Ameriki. Grmi in treska po časopisju, iz katerega je Goebels zajemal ocvirke in jih nato ozaljšane serviral zavezniškim slušateljem in čitateljem širom sveta. Gliha vkup štriha, pravi stara slovenska prislovica. Ta prislovica velja posebno vsem sovražnikom prerone Jugoslavije, ki neustrašena koraka naprej po svoji poti do uresničenja tistih ciljev, za katere je narod v osvobodilni borbi trpel in umiral. Le naj grmi in bliska v daljavi — v Jugoslaviji vsled tega ne bo dežja!

V zvezi s tem grnjenjem in bliskanjem lahko tudi povprašamo: Kdaj bo začelo grmeti in se bliskati tudi v prid Jugoslavije? Zakaj ne sedaj, ko išče Jugoslavija svoje zaslužene pravice in hoče izpolniti svojo obljubo, da bodo v novi ljudski Jugoslaviji imeli prostor vsi Jugoslovani kot svobodni bratje in sestre, tudi oni, ki še niso spojeni s svojo materno deželo? Bratje, mi stojimo čvrsto kakor zid iz grada! Črna zemlja naj pogrezne, kdor sedaj odpada!

Mirko G. Kuhel, tajnik.

Reakcija v Franciji porazila načrte za preuredbo republike
(Nadaljevanje s 1. strani.)
Svojih posebnih razmer ni bil v stanju "nagajati" nacijem toliko kot so n. pr. partizani v Jugoslaviji. Ampak ko je bila Francija osvobodjena, je ves svet uvidel, da odpor proti fašizmu — domačemu in nemškemu — v nji ni nikdar zamrl.

Stare zasluge pozabljene
Ne Churchill, ne Roosevelt, nista hotela pomagati francoski podtalni borbi proti nacijem toliko kot bi lahko pomagala Vzrok je, ker je bil to odpor francoskega proletariata in francoske delavstvo je za socializem, dočim sta Roosevelt in Churchill zmptom oglašala le "naš način življenja", kar je pomenilo v njunem žargonu ohranitev kapitalizma in priznanje proletariatu, da ima pravico do "večjih drobtin" kakor pa jih je doslej dobival.

Toda ko je bila Francija okupirana, so naši in angleški poveljniki poskrbeli, da so prišli predstavniki starega reda tudi pod njimi do veljave. Prej so jo imeli v "tretji republiki" in nato skupno s Hitlerjem, Delavska

masa je rekla: take republike nočemo več. In ne takega ekonomskega ter političnega sistema.

Reakcija rekla drugače
S pomočjo anglo-ameriške vojske oblasti pa je v Franciji došlo zaščito staro plemstvo, demokratske stranke pa le toliko, da se je obvarovalo kapitalistično demokracijo. Francija je sedaj silno obubožana dežela, izropana, opustošena, in je zato popolnoma odvisna od tuje pomoči. Dali sta jo ji najprvo Anglija in Zed. države. A vzlic temu je francosko delavstvo vztrajalo pri svojem, ni pa dobilo priznanja ne v Washingtonu, ne v Londonu in tako je bila ustanovljena po zaslugi francoske in zavezniške reakcije začasna vlada na pravih starega reda. Izvoljena je bila potem tudi nova zbornica, ki je imela nalogo postaviti ustavo četrte republike in to je storila.

Glavne točke ustave
Novo francosko ustavo so sestavili socialisti in komunisti. Zavrgli so sistem dveh zbornic in se izrekli samo za ljudski parlament, brez kakega senata ali takozvane višje zbornice, ki so v običaju v kapitalističnih deželah. Dve zbornici ima tudi Sovjetska unija, vsled različnih narodnosti v državi, in slični sistem je uvedla Jugoslavija. Toda Francija je homogena (enonarodnostna) država in zato sta socialistična in komunistična stranka sklenile, da ji bi bile dve zbornici le oklija.

Vsa francoska reakcija pa je zahtevala, da senat ostane.

Socialistična-komunistična večina je v konstituenti dalje sklenila, da naj bo predsednik republike le pečat, ne pa glavar, kakor je n. pr. v Zed. državah. In pa da naj predsednika vlade izvoli parlament.

Socialistična in komunistična stranka sta v kampanji dokazovale, da je to res demokratska ustava, ampak francoska buržvazija kontrolira še vedno vsa bogastva v državi, in propagandna sredstva, se ji je minulo nedeljo posrečilo to ustavo zavreči z okrog milijon glasovi večine.

Revolucija z glasovnic se ni posrečila
Obje levičarski stranki sta ljudstvo dokazovali, da sistem, kakršn je Francijo do kraja upropastil, več ne drži in da ga mora biti konec. Desničarji pa so s svojo ogromno propagando, in s pomočjo anglo-ameriškega kapitalizma argumentirali, da ako se volilci izrečejo za ustavo, kakršna jim je bila predložena, bo to pomenilo prehod Francije iz "demokracije" v "rdečo diktaturo".

Sedaj je Francija spet brez ustave in treba ji bo nove konstituyente, ki naj sestavi nekaj bolj kompromisnega — nekaj, kar ne bo povsem kapitalizem, pa tudi socialistična ne sme biti. Dali bo mogla Francija svoj socialni preobrat izvršiti na miren način, kot sta si ga zamislile socialistična in komunistična stranka, je sedaj drugo vprašanje.

ZIDOVSKO VPRAŠANJE
(Nadaljevanje s 1. strani.)
Pod upravo Združenih narodov, ali po domače, pod angleško in ameriško vlado. Anglija je pripravila pripravljena sprejeti pogojno, da ji Zed. države v slučaju splošnega arabskega upora pomagajo z oboroženo silo. Predsednik Truman ji tega ni še obljubil a tudi Zidom v Ameriki se ne bi rad zameril.

Tako je to vprašanje še vedno tam kakor je bilo po prvi svetovni vojni, le da je sedaj še veliko bolj zamotano.

NEKAJ SLIKE IZ OSVOBODILNE BORBE

Chicago, Ill. — Poleg mnogih pisem iz domovine je tu še eno, ki potrjuje borbo in trpljenje slovenskega naroda. Pisala ga je moja sestra iz Gorenje vasi nad Skofjo Loko. Pismo se glasi:

Dragi brat in svakinja: Tvoje pismo prejeli, za katerega Ti prav tepla hvala! Kako smo ga bili veseli, ti ne morem povedati, ker smo že mislili, da tudi tebe ni več med živimi. Tudi mi ti bi bili že radi pisali, a nismo imeli tvojega naslova. Izgubil se je, ker nas tako dolgo ni bilo doma. Vprašuješ, kako nam je bilo med tem dolgim časom, ko nismo vedeli drug za drugega.

Dragi Janez, dolga so bila leta in teža, ki smo jih preživljali pod nemškimi okupatorjem. L. 1941 so nas zasedli Nemci in prinesli seboj gorje. Nekaj mesecev je bilo mirno, to je, da nas niso vedno preganjali, toda to je kmalu minulo. Najprvo so zaprli brata Pavleta in Matevža. Matevž je bil kmalu izpuščen, le Pavle je bil zaprt tri mesece in potem tudi izpuščen. Bil je doma dobra dva meseca in zopet je bilo nevarno zanj — iti v zapor ali v partizane. Seveda se ni dal zopet zapreti, temveč je šel raje v hribe borit se za novo Jugoslavijo. To je bilo že 6. dec. 1941. Matevž je bil bolan in zato ni šel v hribe; bežati je moral in seveda k teti Saječevi v Novo mesto. Tam je bilo malo bolje, ker so bili Italijani. Tudi Mica je bežala v Ljubljano, Jože pa je bil na Jesenicah v tovarni. Ostali smo doma oče, Vera in jaz (Cirila). Ko so Nemci enkrat videli, da so se trije skrili, potem so začeli nas privijati. Stalno so nas zmerjali, zapirali, ker hoteli so vedeti, kje so naši ostali. Presedali smo in vedno so nas zmerjali z banditi Angliji. Pa tudi mi smo morali z doma v Nemčijo 22. januarja 1942. Pustili smo skorovse, vzeli le toliko seboj, kar smo mogli v eni uri časa. Takrat človek ne ve kaj bi; bili smo vsi zmešani, saj več, pustiti dom in vse, a človek ne ve kam gre. Pejljali so nas v mrazu v odprtem avtu do St. Vida pri Ljubljani. Tam je bil lager, od kjer so nas potem poslali naprej v rajh.

V St. Vidu smo bili dva meseca, ležali na tleh lačni in vedno v strahu, kdaj nas bodo postavili v vrsto za ustrelitev. Dom je prevzela Franca, ki je bila še na svobodi in živela pri možu s tremi otroci.

Pridno sta skrbeli za dom in nam pošiljala pakete, ker drugače bi bili še bolj stradali. V Nemčijo so nas peljali meseca marca 1942, kjer smo bili v lagerju, dokler nas niso osvobodili naši prijatelji Amerikanci. Domov smo prišli 29. jul. 1945. V tujini smo bili v obupnem položaju. Vedno so bombardirali in življenje v lagerju se ne da opisati. Za očeta sem se vedno bala, ker je že tako star in zelo slab. Potrla ga je žalost, ki nas je neprenehoma bicala. Eno leto za tem, ko so nas odpeljali v Nemčijo, so tudi sestro Franco s tremi otroci odpeljali, in to zelo daleč, v Frankfurt, do francoske meje. Mi smo bili v Strassburgu pri Nürenbergu na Bavarskem.

Od France mož je pobegnil v hribe k partizanom, ker drugače bi ga bili ustrelili pod našim hlevom, saj so jih pri naših jablanih pod hlevom ustrelili deset talcev iz Begunj. Vse to je morala gledati Franca, zato ker je sestra "banditov" Ingličev. Toda njen mož ni imel sreče v partizanih; bilo je komaj 14 dni, pa je že moral umreti. Bile so težke borbe na Zirovskem vrhu, kjer so ga Nemci ujeli in močno pretepli, da so mu polomili roke, potem pa ustrelili kot divjo zver. Toda to ni bilo še zadosti, tudi brat Jože je moral pobegniti pred kruto nemško roko. Bil je v partizanih le malo časa, komaj 4 mesece, in tudi on je moral umreti. Njega so ubili domači izdajalci belogardisti na Hotavljah. Vidiš, to so bili Rupnikovi vojaki, domačini.

Ostal nam je še Pavle. On je bil borec, da malo takih. Nemci so se ga bali, a vedno lazili za njim. Toda on se je znal prav dobro izogniti vsemu, tako da se je boril do 8. januarja leta 1945, potem pa je tudi on padel kot heroj, borec se za svobodo slovenskega naroda. Padel je v Renčah pri Gorici na Primorskem. Toda sedaj smo ga pripe-

ljali v Gorenjo vas, da so pokopani vsi trije skupaj zraven matere. Sedaj vidiš, dragi brat, kako se nam je godilo — zelo slabo. Ostali smo brez vsega; dom oropan — vse so nam Nemci pokradli, vse pobili, ostala sta nam le še ti v Ameriki in Matevž. Treh ni več, ko smo jih tako radi imeli in danes bi nam lahko kaj pomagali. Franca je ostala sama s tremi otroci brez očeta. Tako je vse žalostno, da človek sam ne ve kaj početi. In še ti si tako nesrečen, da si skoraj oslepel in izgubil sina. Vem, da zelo žaluješ za edinim sinom. Je žena zdrava? Sedaj se bo poročil Matevž; oče je že star in bolan in nima več moči za delo, tako da dva vsega ne zmoreva. Jaz, najmlajša, stara 24 let (midva se niti ne poznavam), pa ne delam doma; izučila sem se šivanja, da si bom lahko sama služila kruh. Človek se mora boriti in skrbeti, ker smo brez vsega, pa počasi do že šlo, saj smo sedaj svobodni in ni več Nemcev, da bi nas streljali in selili — sedaj so sami na tem!

Janez, vprašuješ, s čim bi nam pomagal. Bomo prav hvaležni, če se z ženo spomnita na nas. Če bi imel kaj blaga, ker tu se ga sedaj težko dobi, saj več, da so nam Nemci vse izropali. Čez leto dni bo že bolje, ker moramo graditi vse iznova. Tudi za milo in sladkor je sedaj pomanjkanje, pa saj Nemčija nas je navadila skromnosti. Pavla je bila doma na Jesenicah, le ona je bila toliko srečna, da ji niso nič storili. Bila je vedno v skrbeh za moža, kdaj bodo zopet prišli nad njo.

Vera je vsa leta, odkar je umrla mati, gospodinjila. Ima eno prav srčkano hčerko, staro pet let, ki je bila tudi v lagerju. Mica se je med vojno poročila in se ima kar dobro, ako upoštevamo razmere. Zaključujem in vaju prav lepo pozdravljam in želimo, da si večkrat pišemo. Prav težko bomo čakani odgovora. Sprejmita prav lepe pozdrave od vseh Barberčevih. (To je ime pri hiši.) V pismu je bil tudi priložen izrezek tamkajšnjega časopisa.

"Za lepo bodočnost slovenskega naroda sta darovala svoji mladi življenji sinova, brata in strica Inglič Jože in Pavle. — Zalujoci: Matevž, oče, Pavla, por. Oblak, Franca, por. Fortuna, Mica, por. Pogačnik, Vera, Cirila, sestre. Janez, Matevž, brata. — Gorenja vas v Poljanski dolini. Fortuna Franc iz Gorenje vasi v Poljanski dolini je daroval svoje življenje za svobodo naroda. Franca žena, Mihec, Janezek in Marija, otroci. To so novice, ki sem jih prejel iz domovine.

John English, 2636 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Italija res kriva vojne
Zunanji ministri velike četvorice so se koncem aprila na sestanku v Parizu zedinili, da se Italije ne more oprati njene krivde za vojno. To je bila zmaga za sovjetsko diplomacijo proti onim, ki so hoteli le Mussolinija dolžiti za vojne zločine, v katerih je bila Italija udeležena.

Prosvetna matica

V fond Prosvetne matice so vplačala društva, klubi JSZ in druge organizacije v januarju, februarju in marcu 1946 kot sledi:

Številka in kraj društva	Vsota
2, SNPJ, La Salle, Ill.	\$ 6.00
5, SNPJ, Cleveland, O.	12.00
21, SNPJ, Pueblo, Colo.	12.00
28, SNPJ, Cleveland, O.	6.00
33, SNPJ, Ambridge, Pa.	12.00
44, SNPJ, Conemaugh, Pa. (za 1945)	12.00
81, SNPJ, Red Lodge, Mont.	3.00
82, SNPJ, Johnstown, Pa.	6.00
87, SNPJ, Herminie, Pa.	6.00
88, SNPJ, Moon Run, Pa.	6.00
98, SNPJ, La Salle, Ill.	6.00
110, SNPJ, Chisholm, Minn.	5.00
120, SNPJ, Gallup, N. Mex.	3.00
143, SNPJ, East Helena, Mont.	6.00
126, SNPJ, Cleveland Ohio. (za 1945-46)	24.00
147, SNPJ, Cleveland, O.	10.00
158, SNPJ, Euclid, O.	6.00
192, SNPJ, Milwaukee, Wis.	12.00
198, SNPJ, Willard, Wis.	6.00
206, SNPJ, Gross, Kans.	3.00
258, SNPJ, Bellaire, O.	6.00
267, SNPJ, Kemmerer, Wyo.	6.00
268, SNPJ, Ely, Minn.	6.00
295, SNPJ, Bridgeville, Pa.	12.00
321, SNPJ, Warren, O.	6.00
344, SNPJ, Sheboygan, Wis.	12.00
358, SNPJ, Power Point, Pa.	6.00
432, SNPJ, Miner Mills, Pa. (za 1945)	6.00
476, SNPJ, Salem, O.	6.00
520, SNPJ, Cudahy, Wis.	6.00
562, SNPJ, Barton, O.	6.00
569, SNPJ, Fontana, Calif.	6.00
643, SNPJ, Girard, O.	6.00
Fed. SNPJ, S. Vz. O.	12.00
Fed. SNPJ, Fayette-Green Co., Pa. (za 1945-46)	24.00
Fed. SNPJ, zap. Penna.	12.00
Fed. SNPJ, E. Ohio in zap. W. Va.	12.00
Fed. SNPJ, Westmoreland Co., Pa. (za 1945-46)	24.00
Fed. SNPJ, East Ohio in Penna.	12.00
Fed. SNPJ, čikaško okrožje	12.00
Fed. SNPJ, Cleveland, O.	12.00
1, JPZS, Milwaukee, Wis.	12.00
3, JPZS, West Allis, Wis.	6.00
2, SDZ, Cleveland, O.	6.00
3, SDZ, Cleveland, O.	6.00
Sam. podp. dr. Moon Run, Pa. (za 1945-46)	12.00
Sam. podp. dr. "Sokol", Aliquippa, Pa.	12.00

KLUBI J. S. Z.

1, Chicago, Ill. 30.00
118, Strabane, Pa. 12.00

DRUGE ORGANIZACIJE

Krožek št. 2, P. S., Cleveland, O. 6.00
Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, O. 12.00
Soc. pevski zbor "Svoboda", Detroit, Mich. 12.00
Fevski odsek A. S. Z., Sheboygan, Wis. 12.00
Dramski klub "Slovenija", Barberton, O. 18.00
Dramsko društvo "Soča", Strabane, Pa. 12.00
Gosp. odsek S. N. D., Waukegan, Ill. 12.00
Ženski odsek S. N. D., Detroit, Mich. 12.00
Slov. del. dom. Sharon, Pa. 6.00
Citalnica S. N. D., Waukegan, Ill. 12.00
Skupaj \$582.00

TAJNISTVO P. M.

NAROČITE AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

SVOJCEM V STAREM KRAJU

Stane \$1.65 s poštnino vred. Pošljite nam točen naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

PROLETAREC, 2301 So. Lawndale Ave. CHICAGO 23, ILL.

VAŽNA NOVA KUHARSKA KNJIGA ZA AMERIŠKE SLOVENKE

'SLOVENSKO-AMERIŠKA KUCHARICA'

Izdala MRS. IVANKA ZAKRAJSEK

KNJIGA, KI JO JE VSAKA GOSPODINJA ŽELELA IMETI!

Poleg obilnega informativnega gradiva svoje stroke vsebuje tudi okrog 1200 receptov za ameriška in starokrajna, oziroma evropska jedila. — V njej je tudi ANGLEŠKI ODDELEK, kjer so v angleščini podana pojasnila in recepti za take naše jedilne posebnosti kot POTICE, SARKLJI, KRAPI, BUHTELJNI, CMOKI itd. — To bo našim tu rojenim kuharicam zelo dobrodošlo in se jim ne bo težko navaditi pripraviti "specialitete", ki so jih vedno tako rade imele doma.

Ker ameriške Slovenke do sedaj niso imele svoje KUHARSKE KNJIGE, BO TA NOVA "KUCHARICA" veliki večini naših gospodinj in kuharic zelo dobrodošla.

Nova knjiga ima velikost 8x5½ inče, obsega skoro 500 strani, (40 poglavij), ter je vezana v trde in močne platnice. Tiskana na dobrem papirju, z vidnimi črkami.

Cena \$5.00 s poštnino

NAROČILA SPREJEMA PROLETAREC

2301 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

Congressmen Work When They Feel Like

Absenteeism during the war was loudly decried as a crime against America, especially if it happened to be a member of a union who stayed away from his job. The loudest clamor against absentee workers came from the halls of Congress where such action was condemned without mercy.

Today it is a pleasure to report that the shoe is on the other foot. A survey by Press Research, Inc., showed that between January 14 and March 21 absenteeism in the Senate hit 41 percent, and in the House 40 percent.

There were 13 rool calls in the nine-week period during which some of the most important legislation ever to be brought before Congress was considered. A vote check reveals that the Senate got its largest gathering, 66 percent, to beat down a move to end a filibuster against the Fair Employment Practices Bill. The anti-labor Case Bill drew 95 percent of the House.

Perhaps it is a little unreasonable to expect all our elected representatives in Congress to keep informed and vote intelligently on all issues, but at the very least the people have a right to expect they will stay on the job.—The United Mine Workers Journal.

Investment Bankers Get "Rake-Off"

The daily press writes a great deal about the "closed shop" when it applies to a labor union, but it is significantly silent when lawyers, doctors or bankers attempt to set up "closed shops" of their own.

In the present instance, we discover the investment bankers demanding a "closed shop" at the expense of Uncle Sam, and apparently Secretary of the Treasury Vinson has made the serious mistake of capitulating.

Here is the way it works: Federal Land Banks are supposed to be privately owned, but they are government-controlled. The government stands back of their securities. That's why they can borrow money at a very low interest rate.

Now these banks propose to refund hundreds of millions of dollars of their bonds at 2½ per cent. The entire issue could be sold almost over night practically without cost to the Treasury. Everyone who knows anything about finances knows that, but the investment bankers would lose their rake-off.

So they send their "walking delegates" to the Treasury and insist that Mr. Vinson forget this "revolutionary proposal," and up to date he has decided in their favor.—Labor.

Rough Justice in Belgrade

By ARTHUR GAETH

BELGRADE (ONA) — One of the most fascinating shows in Belgrade is a war profits trial. There is drama, there is life in the performance.

I saw my first such trial in the former offices of the State Lottery where tables and benches had been arranged on a podium and the hall filled with chairs. The hall began to fill with people about five o'clock in the afternoon. It didn't take me long to recognize that the culprits were in the front row—several businessmen with briefcases who had evidently come to prove that they had not made more in profits from April 6, 1941 to May 9, 1945 than the 25,000 dinars allowed by the new Partisan-inspired law.

Only one case was really brought to a verdict that night because in the other two causes for trial—the State vs. Kostic and wife, and the State versus Kostic, Ilic and Dimitrovic—the records were not complete and proceedings were postponed for two weeks. But Theodosje Andric had been before this Commission before and acquitted. The State had found additional evidence and a new hearing had been ordered.

Andric was accused of living in luxury while other young men of his age went "to the woods" to fight with the Partisans. He remained as a clerk in a wholesale iron merchant's concern until 1943 and then branched out for himself. In two short years he had been able to buy a house and lot in fashionable Dedinje. Although passenger cars were not available to civilians, he had also been able to buy a car.

Andric testified for himself and made a very plausible case. He had, he said, inherited funds from his family and had invested them. No, he had not dealt on the black-market nor made any sizable profits—just developed a little business as the records showed.

The president of the seven-man commission asked if anyone in the audience had any information to contribute of importance in the case of Andric. One fellow spoke up. He said he had known Andric for ten years. The defendant had always been greedy for money and had yearned for a "soft life." No one spoke in behalf of Andric, because, apparently, his appearance was good evidence that he had not suffered while war had been raging throughout the country.

Although within the courtroom itself, I heard no binding evidence which would have convicted the man, it only took the court ten minutes to decide that he should be fined 500,000 dinars.

After the decision had been announced, I spoke with the president of the commission, a lawyer named Moshe Alkala. I said that in the United States the evidence presented in the court would not have convicted Andric. He replied

that the commission's special investigator had unearthed evidence that Andric had sold goods on the blackmarket.

"While other young fellows were going to the woods with the Partisans," the court president said, "he was living in luxury. The issue now is to strip him of the luxury and by fining him 500,000 dinar we have done that. Our idea is to take from the few for the many."

"All these confiscated funds go into a reconstruction fund."

It was not, apparently, so important to prove just how the man secured his means. He had them and they had been acquired during the war. Therefore, he was guilty of profiteering.

The whole philosophy of the Partisans was manifest in these trials. The Partisans had had given their all—they had sacrificed everything and had no opportunity to accumulate wealth. Now they intend to see that no firm or individual retains one cent of profit made during the period of the war and the occupation.

This one court or commission has already tried 180 cases resulting in 140 convictions. It has another 350 cases in its docket for trial. This commission is one of seven in Belgrade. Similar tribunals sit in every sizable community in the land.

In effect, the War Profits Commission is part of the great levelling process bound up in the class struggle which the Partisans have been waging. People of wealth and property are suspects and must prove that the wealth they have accumulated was legitimately obtained.

WHY NOT ASK THE F. T. C.?

The government is getting so big that, sometimes, its right hand knows not what its left hand is doing.

Apparently not knowing that the Federal Trade Commission has been investigating correspondence schools for many years, and has a fat file separating the "black sheep" from the white ones, the Veterans' Administration has signed contracts with 13 mail schools—without even consulting the F. T. C.

Under the "G. I. Bill of Rights," Uncle Sam will pay the price, often running up into hundreds of dollars, charged by these schools for correspondence courses they sell to veterans.

This first list contains some of the best schools, and also some of those which have caused the F. T. C. much trouble in the past, by their "false and misleading" claims about their courses and the jobs waiting for their "graduates."

Before the V. A. signs contracts with any more correspondence schools, it certainly should consult the F. T. C. and ascertain some pertinent and interesting facts.—Labor

THE MARCH OF LABOR

THE U.S. SUPREME COURT IN 1940 HELD INVALID AN ALABAMA ANTI-PICKETING LAW AND A SIMILAR ORDINANCE OF CALIFORNIA'S SHASTA COUNTY. THE DECISIONS WERE BASED ON THE GROUND THAT THE PROHIBITION OF PEACEFUL PICKETING VIOLATED THE 14TH AMENDMENT TO THE CONSTITUTION.

THE ABOLITION OF DEBTORS' PRISONS WAS ANOTHER ACCOMPLISHMENT TRACEABLE TO THE AGITATION OF THE LABOR PARTIES.

OF THE 16,000 MOTHERS WHO DIE ANNUALLY IN CHILD BIRTH, OVER 90% MIGHT HAVE BEEN SAVED, ACCORDING TO THE U.S. CHILDREN'S BUREAU. ONE CAUSE OF THIS HIGH MORTALITY IS THAT MOTHERS ARE OFTEN COMPELLED TO WORK WHILE PREGNANT.

IN THE FOREFRONT OF EVERY FIGHT FOR A BETTER WORLD YOU WILL FIND ORGANIZED LABOR. SUPPORT IT BY BUYING UNION LABEL PRODUCTS.

THIS IS THE HAT UNION LABEL. LOOK FOR IT IN THE NEXT HAT YOU BUY.

Feed the Starving

America is a land of plenty in a hungry world. Hardly anywhere else is food so plentiful. In most other countries people must live on the barest of subsistence rations, and in many parts face literal starvation.

Who can be so inhuman as not to heed the cries of these hungry millions or to give some share of his food to the starving?

American working people, who have known hunger, in the midst of plenty, and seen at first-hand the dire effects of undernourishment, have always been the first and most generous in their response to humanitarian appeals.

The CIO and its members can be counted on to comply wholeheartedly with every proposal for reducing food consumption and avoiding waste to increase American relief shipments abroad.

But this is not enough. America must realize that countless lives might have been saved and endless misery averted, if rationing and food controls had not been prematurely scrapped after the war, and if adequate plans had been made in advance to relieve the approaching famine.

We cannot bring to life the dead or undo the misery that has been suffered. But we can take decisive steps now to end this tragedy of too little and too late.

That is why the CIO is demanding the immediate resumption of food rationing to make American food available to the starving of other lands. Voluntary plans are not enough. They can be sabotaged by selfish hoarders and profiteers. The burden should be fairly shared by all the American people.

Nor are food shipments enough for any more than temporary relief.

Besides demanding rationing, the CIO calls for unstinting support to UNRRA for the rehabilitation of war-devastated lands; and for prompt extension of loans to our needy allies, so they may buy the raw materials and equipment to supply their needs in the future.—The CIO News.

LOOKING AHEAD

By Leon De Caux

The American people's battle against inflation has been called the Battle of the Bulge.

But after what the House has done to destroy price control, it's more reminiscent of the story of Algy:

"Algy met a bear. The bear was bulgy. The bulge was Algy."

Who's Algy? We hate to be personal, but we do mean you—and you—and everyone else who has to buy what he needs.

As to the bear, well, it could just as well be a tiger. If you think it'd be fun to ride on the tiger of inflation, remember what happened to the young lady who took a tiger-ride:

"They returned from that ride, with the lady inside, and a smile on the face of the tiger."

The propaganda against price control suggests another name—the Battle of the Bilge.

The bilge has been chiefly supplied by the Natl. Assn. of Manufacturers, at a cost of \$395,850—which they expect us consumers to repay them, plus several thousand percent interest, in higher prices.

The "line" of the NAM runs something like this:

"So you can't buy a shirt, or a car, or a radio? Know why? It's because of price control; because we-uns can't make enough profit out of selling to you-uns."

"The remedy? Abolish OPA and take the lid off prices."

"What will happen then? Well, of course, prices and living costs will go up. But don't worry, suckers. We-all will then make such big profits out of you-all that we'll want more and more—and eventu-

ally there will be so many goods on the market that prices will come down.

"So, in the long run, everything will be hunky-dory."

What's wrong with this NAM "line"?

Chiefly the hook at the end of it, for any poor fish who swallow it.

In the first place, we don't live in the long run, we've got to live in the short run.

And it's going to be a mighty short run for our money, if price control is destroyed.

If prices go up as they did after the first world war (without price control), we'll have to pay \$1.34 for five pounds of sugar, now selling for 35c; a pound of bacon will jump from 41c to 58c; a dozen eggs from 50c to 92c, and a gallon of gas from 20c to 34c.

Without price control, a family now living on \$2,500 a year will probably have to pay \$250 more for food, \$150 more for clothes, \$250 more for rent, and \$300 more for other goods and services, to maintain the same standard of living.

So, in the short run—if the NAM and the House have their way—increased living costs will cancel all wage increases and turn them into cuts in real wages.

Like Alice in Wonderland, we'll have to run as fast as we can—after higher wages—just to stay in the same place. And the value of our savings will be cut in half.

In the second place, even if we manage to survive the short run,

Sofia Conference

By MILKO YANEFF

SOFIA, Bulgaria (ONA) — The Bulgarian people await the drafting of a peace treaty with the Allies, an agreement that the Big Four will attempt to draw up at their meeting opening in Paris, "with calmness and confidence," Foreign Minister George Kulichev told this correspondent today.

The Bulgarian Government, he continued, had prepared a memorandum for the foreign ministers of the Big Four, "expressing our attitude, which is clear, and expresses the hopes of a brave and honest nation in which a democratic and peaceful spirit prevails. Our cause is just, and is easily defended by any impartial court of justice."

The foreign minister said that the will of the country to re-establish cordial relations with the western democracies was unmistakable, while at the same time the people wished to maintain "brotherly relations" with the Soviet Union. (Bulgaria is the only Balkan nation which has not been recognized by the United States and Britain on grounds that the present regime is not sufficiently broad in political base.)

The recent visit here of John David Mack, British Labor Party member of Parliament, gave thousands of Bulgarians an opportunity to express their pro-British and pro-American feelings. His tour through Bulgaria turned into something approximating a national holiday. At Stara, Zagora, Plovdiv, Bourgas, Varna, Sofia and smaller places, the entire population turned out to pledge lasting friendship with Britain, and also cheering every mention of the United States.

Mr. Mack told the crowds that Bulgaria "has been the pawn of treacherous politicians and scheming kings, and has suffered great hardships. The peace-loving folks of a small Slav nation stretches her hands to Britain and America in the hope that she may no longer be an outcast among the peoples of the world, but may play a useful and honorable role in building a new and democratic world."

Bulgaria will send a special mission to Paris during the conferences there by the Big Four in the belief that it is to the best interests of the Balkans that Bulgaria be given an opportunity to explain her position. That is the view of Foreign Minister Kulichev.

"Play God to a Nation"

Under the heading "Twelve Men Play God to a Nation," a writer in a Washington newspaper discusses the Rules Committee of the House.

"A shake of their heads is frequently enough to kill a bill which would contribute to the general social advancement of the nation. A nod from them can start the wheels of progress turning backwards."

Seven members of the committee are Democrats; five are Republicans. The majority is led by Cox of Georgia and Smith of Virginia, probably the most extreme reactionaries in public life.

The committee has been in existence since 1883. It has always been "the graveyard of progressive legislation."

There is much talk of "reorganizing" Congress and "streamlining" parliamentary procedure. All these schemes won't amount to a pinch of snuff until the Rules Committee, as it exists today, is wiped out and members of the House, in some democratic way, control the currents of legislation.—Labor.

PENICILLIN SUPPLY HIT BY BEER CUT

CINCINNATI — Curtailment of brewery production may reduce the supply of penicillin, produced as a by-product of beer, Dr. Robert Lyon, director of the Children's Cardiac Clinic at the Children's Hospital here, told a meeting of the Public Health Federation.

More and cheaper supplies of the drug are sorely needed for preventative treatment of rheumatic heart disease in children, Dr. Lyons said.

The long run won't be any more rosy.

A hectic inflationary "boom" has always been followed by a deflationary "bust."

So, after higher prices have stolen our wages and savings, we won't have much left—if we have a job at all—to benefit from the lower prices of deflation, depression and unemployment.

A LAW YOUR "LEADER" SIGNED

Every now and then it falls to the lot of a labor editor to head up and publish a story which reveals how well corporations are protected by the tax-refund law. Thus it is that we come to know that the General Motors corporation really didn't lose money while it was fighting the automobile strikers, even though many of the embattled auto workers did have to exhaust their meager savings and look for help from a circular letter, signed by Mrs. Eleanor Roosevelt, begging contributions for the relief of strikers' hungry families.

It is a good thing for workers to be aware of what the law does against them and for their employers. But it is not a good thing for workers to do nothing more than gripe about such a manifest inequity.

The greatest profit that can be gained by workers in this case is by frankly admitting that they are responsible for the law that favors the private-profit corporations.

The workers made a mistake when they "went along" with Franklin D. Roosevelt's program for saving the private-profit economy. They made mistake after mistake when they pretended to believe that everything that was done by the Roosevelt administration was the work of "reactionary" congressmen, while everything that the President did was "liberal," "progressive," and "friendly."

This law which has made it possible for entrenched capital to fight workers without loss during the critical days of post-war reconversion was Roosevelt's law. It was the law of the "leader" whom labor followed to the very end. He signed it. He could have vetoed it and thus defeated it. But he didn't.—Reading Labor Advocate.

Cheers for Mr. Bugas

It has been a long time since a management spokesman gave the Chicago Association of Commerce as sensible and mature an address on labor problems as the Monday speech of John S. Bugas, vice-president of the Ford Motor Co.

Not in a single phrase did Mr. Bugas echo stale old laments about the wickedness and unreasonableness of labor unions. He didn't hand out the familiar patter about "I believe in collective bargaining but—". Instead, he discusses the need of treating labor relations as intelligently, constructively and consistently as management habitually treats any other business problem.

He suggested that businessmen ought to want unions strong and secure rather than constantly obsessed with fear of company hostility. He bluntly called for abandonment both of union baiting and management baiting as worn-out techniques. He called on management and unions alike to help develop new attitudes to reach new goals and emphasized the fact that labor relations, fundamentally, are simply human relations in a modern form. The speech, in short, fitted the fifth decade of the 20th century.—The Chicago Sun.

Third Party Talk

As always happens, recent talk and action directed at the formation of a "third party" is agitating Socialists.

There are some who assert that the Socialist Party IS the third party and that all that need and should be done is to get people who no longer believe in the "free" private-profit economy to join the Socialist ranks. Those Socialists are called "unrealistic" by other Socialists who believe that a greater opportunity for Socialist agitation and action is possible within another organization.

Assuming that, with or without a party, Socialists will continue to be Socialists and persist in advocating a socialized economy wherever they find themselves, the discussion on a "third" party narrows down to whether or not Socialists, as such should seek to function within a party of their own and under a program which goes whole hog for a cooperative commonwealth.

We can narrow the matter to an even sharper line, of course. We can ask whether there really is a Socialist political party. If we ask that question in Reading, New York and Bridgeport the answer can be a more-or-less cheerful "yes." But the fact remains that the answer must be "NO" if the existence of a Socialist political party is questioned in a godly number of states.

So there again is a question. What is a political party? A number of definitions are possible. One is that a political party is an instrument whereby citizens of a political democracy can achieve their ends.

Advocates of a third party will argue that a party other than the Socialist Party can be used as that instrument. Opponents will contend that the ends sought by another party will cease to be Socialist in character. Both disputants, however, will assert their intention of remaining Socialists and working for Socialism no matter where they are.

However, the test of any tool is whether it works or not. That is the test that is now applied to those Socialists who want to keep the Socialist Party as an instrument of action. If there IS a Socialist party Socialists should use it. If there is none and Socialists want one they should build it. And if there is no Socialist party and Socialists either won't or can't build one, then the choice is either to function within another party or within no party at all.

Is it possible for Socialists to make their light shine within a political party which is less than Socialist? Frankly, we think so; equally as easy as to make an imprint upon a society that is capitalist in character and in viewpoint.—Reading Labor Advocate.

JUST 'PART OF THE DAY'S WORK'

If a soldier did this he would be called to the White House and presented a medal of honor, or if he died it would go to his relatives. It was "part of the day's work" for the railroaders involved.

The Oklahoma City "Times" tells the story. As the "Twin Meteor" on the "Frisco was pulling into Bristow, Okla., on March 16, a tank truck, which had just taken on a load of gasoline drove onto the track at a street crossing.

There wasn't time to stop the train. The crash set off a terrific explosion that shot flaming gas in all directions. From one end to the other the locomotive was covered with fire.

At the throttle was L. E. Wham, a "double-header," that is, a member of the Engineers and also of the Locomotive Firemen and Enginemen. His first thought was for his passengers. He saved them, the "Times" stated, by pulling the train through the inferno.

Within a short time Wham and the fireman, Guy Dennis, also a member of the Engineers and Firemen, died of horrible burns. The men on the truck were killed instantly.

Near Washington more recently a similar but less dramatic accident occurred on the Pennsylvania. These crossing crashes, which are on the increase, according to the

I. C. C. reports have become the greatest dread of the men in the cab.—Labor.

MILLIONS EARN LESS THAN A LIVING WAGE

Though incomes in 1944 "reached the highest level in history," nonetheless millions of workers didn't even earn a subsistence wage, the Department of Labor revealed recently.

A survey by the department showed that over 3,000,000 city families and single persons had total earnings during that year of less than \$1,000. Another 4,000,000 drew only from \$1,000 to \$2,000—and, in many instances, it took several members of a family to earn that much.

These figures, the study made it clear, applied only to cities. Millions of others in rural areas and on the farms had similar meager earnings.

CANCER

The scourge of cancer took 170,000 lives last year, says President Truman. He designated April as "cancer control month" and urged doctors, newspapers, the radio, movies and other agencies to inform the public that "a large percentage of deaths from cancer can be prevented if the disease is discovered and treated in the early stages."